

Молода Україна

журнал українськот демократичної молоді

РІК ВИДАННЯ XXVII.

ГРУДЕНЬ — 1977 — DECEMBER

ч. 262

ISSN 0026-9042

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario

Leo Lupul
130 Pilkington St.
Thorold, Ont. L2V 1B4

T. Boyko
2582 Cornwall Dr.
Penticton, B.C.
Z2A 6X3

В США:

Головний представник
Alex Poszewanyk
5240 N. Le Claire Ave.
Chicago, Ill. 60630

Iw. Ivahnenko,
72 Feather Bed Ln.
Hopewell, N. J., 08525

L. Jemetz,
2941 Amboy Road,
Warren, N. Y., 13164

W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144

у Зах. Німеччині:

Mychajlo Ihnatenko,
2. Hamburg — Wandsbek,
Lesserstr. — 225
West Germany

В Англії:

A. Bondarenko,
78 Kensington Park Rd.,
London W. 11, — England

В Австралії:

S. Krywolap,
Box 1586 M,
G. P. O. Adelaide,
S. Australia.

МОЛОДА УКРАЇНА

MOLODA UKRAINA

A Ukrainian Monthly Magazine.
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Democratic Youth
Association.

In USA — Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: V. PEDEŃKO

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата

У США, у Канаді і в Україні 7.50 доларів
Ціна одного примірника: 75 центів

В Австралії 5.50 дол. (австрал.)
Ціна одного примірника: 55 центів

В Англії і Німеччині 6.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 60 центів (америк.)

В усіх інших країнах Європи 5.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 50 центів (америк.)

В усіх країнах Південної Америки 4.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 40 центів (америк.)

Зазначене число після прізвища передплатника означає останнє число журнала, за яке заплачено передплату.
За зміну адреси просимо присилати поштові значки або інтернаціональні купони (International coupon) на суму 25 канадійських центів.

Редакція не приймає матеріалів без підпису автора і застерігає за собою право скорочувати статті і правити мову; рукописів не повертає.

Статті підписані прізвищем або ініціалами автора не завжди відповідають поглядам редакції.

За зміст і мову оголошень редакція не відповідає.

Листування з редакцією та адміністрацією просимо слати:

MOLODA UKRAINA,
Box 40, Postal Station "M", Toronto, Ontario, Canada, M6S 4T2

У ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Поезії — О. Гай-Головко, К. Даниленко-Слобідський, К. Оверченко, В. Ворскло. Г. Хоткевич — З гір потоки! О. Шевченко — ОДУМ відзначив 70-ліття маєстра Г. Т. Китастого. В. Гришко — Вітальне слово на відзначення Г. Т. Китастого. І. Овчіко — "Порадник Одумівця" — дорожковаз молоді. М. Л. — Українська мова серед інших слов'янських мов. Б. І. — Таємниця тунгузького метеорита. О. Стефін — "Страти". Боронімо проф. Є. Федоренка. С. В. Д. — Трудове виховання в сім'ї. А. Філімончук — Привітання на 15-му З'їзді СУМА. Родинна хроніка. Гумор.

ЩО ТО ПРЕДИВО

1. Що то за предиво!
В світі новина:
Що Діва Марія
Сина родила!
Ой, як Вона породила,
Тоді Його увиділа
Пречиста Діва.
2. А Йосип старенький
Над яслами стоїть,
Сусові Христові
Оксамит стелить,
А Марія ще й співає,
До серденька пригортає:
"Сусе, Сину Мій."
3. Ой, ішли три царі
А за ними звізди
З оболочками.
Вийшов Ірод та й питає,
І до себе завитає:
"Куди ви йдете?"
4. А ми Рожденому
Поклін воздали,
До Ірода злого
Не заходили.
Ірод дуже засмутився,
Що Сус Христос народився, —
Звелів шукати.
5. Небесній пісні
В небі запіли,
І Ісуса Христа
В небі ввиділи.

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ ТА НОВИМ РОКОМ СЕРДЕЧНО ВІТАЄМО

український народ на Батьківщині та у вільному світі, екзильний уряд УНР, архиереїв українських церков, братні організації, всіх членів ОДУМ-у, Товариства Одумівських Приятелів, дописувачів, читачів і передплатників журнала "Молода Україна", симпатиків і прихильників ОДУМ-у та бажаємо всім радості, здоров'я і всього найкращого в праці й житті.

Центральний Комітет ОДУМ-у
Головні Ради Старших Виховників ОДУМ-у в США, Канаді та Німеччині
Редакція та Адміністрація журнала "Молода Україна"

Г. ХОТКЕВИЧ

З ГІР ПОТОКИ!

Ідеш — і мов казку таємну хто мовить тобі. Шепоче устами смерек, вітає гостинно та любо, розкриває обійма і навчає, в чарівливих образах навчає вічним гомоном потоків з гір.

Вузько й незбагливо в'ється кам'яниста дорога, а скільки оком протягнеш вперед, і право, і вліво, — мур небитий віковічний дерев. Могутність всю свою захотіла показати природа: заставила кожний крок столітнimi смереками, навалила наломила гори гнилля, перемішала нагрубо вслід землю з листям та фоею і дивувала, приголомшувала силою, нерозважністю могутньою, марноутством велетнів.

Здвигає кичери вузько-вузько, так, що ледве-не-ледве може протиснутися гуцульська дорога, а відтак розірве пасмо в широку долину, віdstavить верхи ген далеко один від одного, кине блакиті, сонця, простору незміряно, трав незлічено, радощів непереживно. А потім поставить гору серед дороги, голу скалу випре з оскаленими зубами, урве з неї камінь і кине під ноги.

А збоку йде вигризене в самих грудях землі провалля, глибоке і чорне, як погляд злочинця. Здавалося, ніщо не зародиться в сій земній рані, ятреній десь унизу чорною кров'ю. Здавалося, що якби виринуло що звідтам, то був би се гнилий кістяк, образ смерті, а дивиця — і десь із самого невидного дня, звідти, де вже не тече, а сочить у пересяклому в'язкому мосі серед гнилого колодця та розбурхлого листу якась вода, — звідти виглядає, й усміхається, і киває на привіт зеленими пучками веселенька, та лагідна, та мила смерічка. І одна, і друга, і сотня їх. Усі з ясно-зеленими вершечками, всі з ясно-усміхненими гілочками. В тьмі, й глибині, й чорно-синьому бруді почали свій зрист — а от вийшли, чисті, святочні, вибуяли аж до сонця, аж до блакиті небесної. Усміхаються тепер до тебе, і радують іще тебе і тобі ще уділяють.

Навчи мене... Навчи мене, смерічко, бути таким, як ти. З дна життя, з брудів і болю, щоб умів вирости до сонця й усміхнутися світові. І вибачити своїй срій минувшині і спомини самий про минулу чорну гірку в'язку тернів зробити прекрасним, і стати самому чистим, як вода, що корінь твій обливає, смерічко. В багновиці зеленому, в сливоті й гною тече — а хоронить жемчуг чистоти. Обливає і бруд землі, і камінь порослий, і зогнилу колоду — а виходить з-під них збереженою і дівочу чистоту несе в собі. І стільки чистоти несе в собі, таке багатство очищення, що й бруд самий робить безпечним і улагоднює його зло. А як хто сторонній нерозважно чи злобно склітимуть хороший спокій, підійме з заколисаного дна мул і сміття, переверне давно заснулий камінь і витягне наверх усе, що було

під ним забуте, здрімане, само не хотіло вже світла денного — замутніє і сумно заметушиться вода, шукаючи втраченого спокою. Але опам'ятатися скоро і терпеливо почне виносити, відкідати пріч чорні мислі, чорні впливи, і за хвилю — знов! Знов чиста, знов радує й радується, знов сіє доокола себе благо очищення.

З гір потоки!... З гір потоки!...

Склі і скелі! То порослі лісом густо-зеленим, то голі червоні і ребряться грубими струнами з гори на долину косо. Дорога гнучка обвивається довкола них, проскакує під стрімкою стіною, а потім перехопиться дріявим містком і крізь вогке, укрите сочистою зеленню провалля — і знов під скелю сковається, під захист звислих віток смерекових, в тіні, напоєні бризками потоків.

З гір потоки!

Скільки їх!... Чистих, холодних, ясних журчих. Ледве вмовкає один — впереді вжечується ласкавий зазив другого. Ледве напився з одного — а вже манить, і вабить, і кличе слідуючий. І кожний з них інакший, кожний говорить свою казку, співає свою пісню, радіє своєю радістю.

От сей... Біжить сквапливо, і рветься, мов переляканий, падає стрімголов, і схопиться знову, і запіниться, і закрутиться на місці, наче заголомшений ударом, відтак знову вирветься, наскочить на камінь, заріє, закопле під ним, а не можучи підлісти, кинеться вбік, упаде на дорогу, борзенько перебіжить її — і знов по другім боці на стрімкім спаді почне свій біг шалений, боротьбу, спіх, знов квапиться, б'є, наскакує, все неспокійний, все підкіданий, все фантастично знепокоєний, і навіть, коли вже добіжить до цілі і впаде у більший потік — і там іще довго не заспокоїться, каламутить, перескакує своєю помітною хвилею з боку і на бік, підмиває береги. Що ж — урвиголова. До такого й не підступиш близько, та ніхто й не пробує. І нема на нім жолобків, щоб напитися було подорожньому: все одно він потрощить тобі, понищить. А схочеш пити — оббрізкає все лице, за шию наллеться. Прото свавільник!

А другий — то вже зовсім іншої вдачі. От журкає собі та й журкає потихесеньку, дрібоцькими хвилечками сріблиться під блакиттю. Як урветься під ним дорога, — застановиться, чи падати, чи ні? А як паде, то не з лускотом і піною, а тихо зісунеться, мов покривало зі статуй, і знов зупиниться, стане криничкою, оглянеться, очиститься, кожну трісочку приб'є до належного місця, і сам усе чистенький, добропорядочний, потрібний для життя. Таких люблять. Жовту жолобинку прилагодять, плискатий камінь приткнуть, аби було де сісти, хрестик зроблять.

Третій — лиш сочить, сльозить із каменя. Підставиш руку — накапає повно тобі сцілющого

Гнат Хоткевич у М. Лисенка
(1902 р.)

нектару. Не знати, звідки ѹ береться, не знати, куди ѹ дівається. Мов камінь заплакав.

А от іще: точиться по якійсь голубій плиті — й сам зголубів, опозорився.

А от ще і ще!...

І без числа їх, без числа! Стань, вслухайся — Зазвучала, забриніла тисячею голосів гірська симфонія! Дзвонами невидимими славословлять храми — піснь велику співає земля! А ти ходиш в усьому тому і не знаєш — сон це прекрасний

чи ще більше прекрасна ява. Чи на якісь простири надземні перенесла тебе, твоя фантастична уява — а чи справді це шматок рідної землі. Чи то намальований генієм краєвид — чи реальна природа, дійсно твердий камінь, дійсно одламана гілка. І коли свідомість твоя скаже собі точно, що це все правда, і камінь правда, і гілка, і потік, і все, що ти бачиш і чуєш, — станеш, пригноблений безконечною величчю краси, притуливши спиною до скелі, ѹ так замреш.

О. ШЕВЧЕНКО

ОДУМ ВІДЗНАЧИВ 70-ЛІТТЯ МАЄСТРА Г. Т. КИТАСТОГО

З одного кінця великої модерної залі парафії української православної церкви св. Юрія Пере-можця в Ярдвіл (Трентон), Н. Дж., при ескорті д-ра Ю. Криволапа і отця М. Галети, настоятеля парафії ішов Блаженніший Митрополит УАПЦ Єпископ Мстислав, а з другого при ескорті пань Олі Криволап і Люби Шевченко ішов маєстро Григорій Трохимович Китастий зі своїм сином Юрієм, який прибув з України на відвідини свого батька.

Це була, до сліз, зворушлива хвилина, коли ці дві великі особистості в українському світі, два земляки зустрілися далеко від рідної Полтавщини на ювілейному святі 70-ліття з дня народження маєстра Г. Т. Китастого, 22-го жовтня 1977 р. Могутнім оплескам, здавалося, не буде кінця.

Трохи пізніше, коли перед відкриттям офіційної частини голова Ювілейного Комітету О.

Шевченко проголосив тост з шампанським за здоров'я Ювілята, ще більш зворушливо, щиро й могутньо лунало "Многії літа..."! Понад 450 осіб виповнили по вінця залю. Праця Ювілейного Комітету увінчалася успіхом. Комітет працював у такому складі: інж. В. В. Григоренко СВП — почесний голова, також як голова Товариства Одумівських Приятелів (ТОП) у США; інж. О. Шевченко СВП — заступник голови; інж. Є. Кальман СВП — скарбник; інж. П. Гурський СВП — керівник мистецької частини; п-і Оля Павленко — секретар; п-і Люба Шевченко — господарський референт; голови філій ОДУМ-у: М. Омельченко — Ірвінгтон, інж. Вол. Григоренко — Сомерсет, П. Сенько — Трентон, інж. Ю. Іхтіаров СВП — Філадельфія; голови відділів ТОП-у: інж. А. Філімончук — Ірвінгтон, п-і Ліда Григоренко — Сомерсет, І. Фат — Трентон, М. Малий — Філадельфія.

Бенкет

Відкриваючи офіційну частину свята, голова Ювілейного Комітету О. Шевченко підкresлив, що вшануванням цього свята ОДУМ має на меті віддати заслужену пошану нашому патріархові українського національного інструменту — бандури. Далішою програмою проводив відомий одумівський діяч, Старший Виховник Провідник ОДУМ-у, довголітній голова ЦК ОДУМ-у професор Мериландського університету д-р Ю. Криволап.

В цю частину входило представлення осіб за головним столом, де були: ювілят маestro Г. Т. Китастий, його син Юрій, Блаженніший Митрополит УАПЦ Єпископ Мстислав, настоятель парафії св. Юрія Переможця о. М. Галета з паніматкою, о. Б. Желехівський з паніматкою, о. дијакон В. Поліщук член Капелі Бандуристів ім. Т. Г. Шевченка з дружиною, д-р В. Гришко з дружиною, д-р проф. Яків Гурський головний промовець з дружиною, меценат ОДУМ-у Олексій Воскобійник з дружиною (голова фундації ім. І. П. Багряного, яка видає творчість Г. Т. Китастого), паніматка О. Селепина голова Об'єднання Сестрицтв Православної Церкви та гідомі одумівські діячі: д-р проф. Ю. Криволап з дружиною, інж. І. Павленко з дружиною, інж. Є. Кальман з дружиною, інж. П. Гурський з дружиною, інж. Філімончук з дружиною, інж. Ю. Іхтиаров з дружиною, інж. О. Шевченко з дружиною, а також учасники — солісти концерту п-і Ганнуся Шерей, п-і М. Кокольська, В. Тищовський та маestro I. Соневицький.

"Молодь, зорганізована в рядах ОДУМ-у віддає пошану Вам, Григорію Трохимовичу, не лише як безсмертному творцеві української національної музики, але також як і своєму почесному членові — за що ми є дійсно горді..." — звернувшись д-р Криволап, розпочинаючи свій обов'язок майстра церемонії.

В своїй промові д-р Я. Гурський коротко, цікаво й докладно подав історію мистецтва бандури й на цьому тлі ролю ювілята спеціально підкresлюючи вартість творчої праці маestro Китастого для молоді.

Блаженніший Митрополит Мстислав особисто відчитав своє привітання, побажавши Григорію Трохимовичу дальнє рости з "роси й води".

Д-р В. Гришко в своєму слові наголосив духовно творчу спорідненість ювілята зі славної пам'яті поетом і визначним політиком І. П. Багряним, як духовного батька організації ОДУМ, яка влаштувала сьогоднішнє свято.

"Молодь переймає ідеали творчості великих постатей, які поєдналися в безсмертних творах слова і музики, як "Вставай, вставай...", могутня "Пісня про Тютюнника..." і багато інших...".

В своєму короткому й глибоко-змістовному слові ювілят звернувся з глибини своєї мистецької душі до молоді з закликом бути творцями й носіями рідної національної культури, як символа не лише своєї етнічної приналежності, але й рушія прекрасного.

Всі промовці говорили коротко, цікаво, без повторення один одного, а лише з доповненням.

Григорій Трохимович Китастий
співає жартівливу пісню

Фото: П. Шкурка, Торонто

В процесі офіційної частини дві одумівки Оля Шевченко і Наталя Гурська разом з Ганею Гурською піднесли ювілятові подарунок — скульптуру *Кобзаря*, роботи відомого й талановитого скульптора Капшученка.

Концерт

Концертова частина поєднувала слово й музичну, наголошуєчи музичну теорчість маestro Г. Т. Китастого. Цією частину проводив член Ювілейного Комітету інж. П. Гурський, якого представив майстер церемонії д-р Ю. Криволап.

Молоденькі пальці сміливо вдарили по струнах бандур... полилася мелодія "Реве та стогне...", а на її тлі відважно й прекрасно лунали слова декламатора молодого одумівця Андрія Шевченка — "Б'ють пороги..." (До Основ'яненка).

Другою точкою була лірична після "Ізза гори кам'яної..." Виконавці — це група молодих бандуристів з Бавид Бруку під керівництвом одумівки Наталі Павленко і Тараса Павловського. Майже всі члени цієї групи це учасники таборів вдосконалення гри на бандурі, які відбуваються вже протягом 4-ох років на одумівській оселі "Київ", де інструктором протягом останніх двох років був ювілят маestro Григорій Трохимович Китастий.

Середню частину концерту виповнили виступи солістів: Ганнуся Шерей — солістка Київського Оперного Театра (Нагадай, бандуро — муз. Г.

Григорій Китастий диригує одумівським ансамблем бандуристів ім. Г. Хоткевича

Оселя "Київ", Торонто 1969 р.

Китастого), Марта Кокольська — солістка Нью-Йоркського Оперного Театра (Колискова — муз. Г. Китастого), їх дует — "Як давно", муз. Г. Китастого і В. Тисовський — соліст Капелі Бандуристів ім. Т. Г. Шевченка. Акомпаньовав для всіх солістів маestro I. Соневицький. Іхнє бажання — щасливих і довгих літ ювілятові — виливалося у чудесному виконанні своїх сольоспівів чи дуетів. Це був вияв щирої душі, це була інтимна розмова мистців, а присутні раз-у-раз нагороджували їх бурхливими оплесками.

Під звуки "Гомін степів", унікальної композиції маестра Григорія Трохимовича, Галія Козак гарно виконала танець-балет.

Група бандуристів з Бірмінгтону виконала дві пісні.

На сцені з'явилася велика група цвітучої молоді — це ансамбль молодих бандуристів ім. В. Симоненка з Філадельфії, під керівництвом П. Гурського. Приємно лунали молоді голоси, які виконували під звуки бандур: "Київський вальс", муз. Петра Китастого, слова Ліди Китастої, "Ой горе тій чайці", аранжеровка Г. Китастого та "Пісня пластиунів", муз. Г. Т. Китастого.

Перед останньою точкою ювілят на тлі всієї молоді, яка брала участь в концерті (40 осіб), виконав "Думу про трьох братів". Це була прекрасна картина — символ поєднання поколінь. Творчість не міряється літами. Літа проходять мимо нас, забирають нашу молодість і несуть її на крилах вічності у невідоме. Лише творчість раз народившись, не знає старости — ніколи не вмирає!

Кульмінаційною точкою це був гимн бандуристів — "Взяв би я бандуру..." — сольо під аком-

паньємент молодих бандуристів виконав, як звичайно чудесно, В. Тисовський.

Таки прекрасно, коли з'єднуються покоління доповнюючи одне одного досвідом, вмінням і відвагою.

Від імені ОДУМ-у — організаторів цього свята майстер церемонії д-р Ю. Криволап склав щиру подяку учасникам цього небуденного свята, а спеціально учасникам концерту.

Оркестра "Зелене Жито" перебрала обов'язок дальше забавляти гостей і вона це виконала дуже добре.

**

Це було величне свято. ОДУМ підготовляючи цей ювілей, мав на меті не лише формально вшанувати свого почесного члена, але наскільки й підкреслити, що творчість Г. Т. Китастого для української культури непроминаюча. Українське громадянство це зрозуміло і чисельно взяло участь. Були, правда деякі недотягнення, однаке їх тяжко було обминути. Більше як сто осіб зголосили свою участь у двох останніх днях, вже тоді, коли вся підготовка була майже скінчена. У висліді це спричинилося до непередбачених комплікацій, ба навіть нарікань. Ми, однаке, відчайді, що учасники свята це пізніше зрозуміли. Ми як народ зобов'язані перед тими, хто формує нашу душу своєю творчістю. Одним із завдань ОДУМ-у це витворити в молодому поколінні почуття гордості приналежності до великого українського народу. А народ є міцний і великий лише той, що може, хоче і вміє шанувати творців своєї культури.

Василь ГРИШКО

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО ВІД УРДП

на відзначенні сімдесятиріччя
Григорія Китастого заходами ОДУМ-у
в Ярдвлі, (США), 22-го жовтня 1977 р.

Дорогий друже, Григорію Трохимовичу! Дорогі земляки зі всієї соборної України за океаном!

З великим зворушеннем я висловлюю тут від себе та від цілої ідейної родини УРДП щиро-братське вітання з нагоди першого сімдесятиріччя нашого славного кобзаря. Я кажу "щиро-братерське" вітання, бо крім загальної національно-мистецької цінності, якою дорогий для нас Григорій Трохимович, він їще й особливо дорогий нам, як один із найвидатніших побратимів у нашій ідейній родині.

Це його побратимство від самих початків нашого ідейно-політичного руху було дуже яскраво втілене в плідній ідейно-творчій співпраці двох найвидатніших творчих особистостей нашого руху — поета-трибуна Івана Багряного і композитора-співця Григорія Китастого. Це була найбільш природна співпраця мистців і борців одночасно: мистець бойового революційного слова знайшов в особі такого ж мистця бойового національно-музичного інструменту найбільш співзвучного композитора-інтерпретатора. Наслідки цієї творчої співпраці загально відомі всій українській громадськості в широкому світі: величнопориваючі національно-революційні пісні на слова Івана Багряного, музично скомпоновані Григорієм Китастим: гімн українського революційно-демократичного руху "Вставай, народе", марш "Україна", "Гімн української демократичної молоді", "Пісня про Юрка Тютюнника". Все це перлини національно-мобілізуючого мистецтва слова й музики, що стали не тільки творчим здобутком іхніх авторів, але й творчим здобутком українського революційно-демократичного руху, який адоптував ці твори, як частину свого ідейно-мистецького озброєння, а відтак — це стало й загальноукраїнським національно-мистецьким надбанням.

І сьогодні, в цей рік сімдесятиріччя Григорія Китастого, що є також роком сімдесятиріччя Івана Багряного (вони ж бо не тільки однодумці, але й однолітки), я від імені керівництва й організованого членства українського революційно-демократичного руху складаю тут нашому ідейному побратимові — Григорієві Трохимовичу Китастому сердечну подяку і найширіше побажання дальших творчих здобутків на, започаткованому в співпраці з Багряним, шляху.

При цьому слід іще також відзначити, що зовсім не випадково сталося так, що після смерті Багряного, який був ідейним батьком Об'єднання Української Демократичної Молоді (ОДУМ), молодь цієї організації ось уже протягом двох її поколінь знайшла, так би мовити, свого "другого батька" в особі саме свого головного мистецького

О. ГАЙ-ГОЛОВКО

ЧЕСЬКА ВЕСНА

Коли вдягалася весна
І клечане проміння слалось,
Уранці Чехія ставна
Весною волі умивалась.
І в радощах, як сад, цвіла,
Пісні співала солов'їні
Відродженю з тяжкого зла,
Що гасло у її країні.
Але не довго в любі дні
Проміння волі їй світило...
Зненацька сили навісні
Її кордони обсадили.
То варвари прийшли з Кремля
Із ханом лютим і неситим
Стопати чеські поля
І волю в Чехії убити.

наставника-виховника Григорія Китастого; а саме його мистецтво бандури набуло значення фактично головної форми національного виховання наймолодшої молоді в ОДУМ-і. Річ бо в тім, що й за самим задумом ОДУМ-у, який створено з ініціативи Багряного зусиллями УРДП, його метою поставлено не ідеологічну індоктринацію в інтересах партії, а виховання активної національної свідомості, на базі якої молоді українці, стаючи дорослими, мають самі зробити свідомий вибір на користь ідейно-політичних вартостей та позитивної діяльності нашого демократичного руху.

Коли ж ідеться про національне виховання української молоді, то який іще кращий ключ до збагачення нею юніх українських душ може бути, як не чарівне євшан-зілля українського музично-пісенного мистецтва, що так глибоко й наївно втілилося в золотому дзвоні нашої рідної бандури. Тому й сьогодні, висловлюючи тут також нашу щиру подяку Григорієві Трохимовичу за його бандурристське "батькування" в нашему ОДУМ-і, я закінчу це своє вітальне слово зверненням до нього словами відомого вірша Панька Куліша "До кобзи", де поет говорить саме про ту роль, яку дзвін бандури під спів кобзаря-бандуриста відігравав і ще відіграє в збудженні національної свідомості українського народу:

Поки із мертвих воскресне Вкраїна,
Поки діждеться живої весни,
Ти нам про нашу недолю дзвони!
Стиха дзвони, нехай змучене серце
Важко заб'ється, до серця озветься,
Як на бандурі струна до струни.

Іван ОВЕЧКО

“ПОРАДНИК ОДУМІВЦЯ” – ДОРОГОВКАЗ МОЛОДІ

Ми часто кличемо: “Лицем до молоді!”, а є люди, які виконують це гасло на ділі. До таких дійових людей належать усі ті, що спричинилися до реалізації видання у двох томах “Порадника одумівця” ч. 1 і ч. 2, що з'явилися грамотно написаними, фахово упорядкованими – зредагованими й охайно виданими – перший том ще в 1971-му, а другий у 1976-му роках. Це видання ЦК ОДУМ-у, головою якого тепер є п. В. Педенко. Це видання разом має близько 600 стор.

У першому томі мова йде про проблеми виховання дітей і молоді, значення дисципліни, про характер і його виховання, як також про національні й громадські обов'язки молодих людей – українців. У розділах про програмові й методичні питання включено фізичне виховання і спорт, таборування, перша допомога в таборі, мандрівки, прогулянки та ін. Дуже практичні також поради в кінці книжки: як читати твори красного письменства, як провадити збори, вибирати професію, відвідувати музеї та як дбати про здоров'я. Усе це разом із поясненням молоді організаційних і загальних справ робить “Порадник” не тільки дуже потрібним молоді, а й цікавим старшим. Як і годиться, “Порадник” починається молитвою за Україну та Українським національним гімном.

Співавторів цієї книжки так багато, що годі всіх їх перечислити в цьому короткому відгукові, але не можна не звернути уваги на особливо великий вклад праці в цю книгу п. Івана Піддубного як редактора й автора багатьох статей. Добре зробили видавці, запросивши на мовно-літературного редактора п. Анатоля Юриняка. З огляду на підбір матеріялу, від цього “Порадника” так і віє духом молодості, коли читаєш ті сторінки, де найбільше мова йде про практичне виховане.

Щодо критичних завваж, то хай вільно буде мені сказати і пару слів, що, на мою думку, зайде в цьому томі: це дещо з “Історії одумівського руху”, що хай би надавалося для спогадів-мемуарів автора тієї статті, може, для повної історії руху, але не для “Порадника”, бо те “дещо” не загоює рани (а їх гоїти конче треба, зокрема ради нашої молоді), а пригадує-роз'ятрює... Молодь хоче й мусить дивитися вперед, а не назад; вона хоче того, що її – всю українську молодь – може сьогодні єднати, а не хизуватися “киданням камінців у город” інших. Це саме стосується й однієї статті про Берестейську унію в 2-му томі “Порадника” (яка, до речі, пропущена в змісті книжки на останній сторінці): що було – минуло, а любов до Православної Церкви можна плекати в молоді і без пригадок тих подій, яким місце в історії, а не в порадниках. Пишу ці критичні завважи тому, що хочу соборності не тільки України як держави в майбутньому, а й діяльності української молоді на чужині – молоді всіх організацій і спілок. А без

тих двох статей (або якби вони були написані в іншому тоні, в іншій формі), “Порадник одумівця” годився б бути порадником-дороговказом усій українській молоді.

А позатим, і 2-ий том “Порадника” – цінна збірка матеріалів для української молоді, і не тільки одумівської. Упорядник і редактор проф. Михайло Муха подбав про гарну і потрібну лекцію: про релігійні свята й українські звичаї, найголовніші історичні події, дещо з історії української культури та дані про нашу батьківщину. Якщо перший том можна вважати порадником в прямому розумінні цього слова, то другий том – це не тільки порадник, а добрий підручник, що може зробити з молодого читача культурну, освічену з українознавства людину, людину-патріота. До речі, проф. М. Муха це саме робить усе своє життя особистою діяльністю з молоддю на церковно-національному виховавчому полі. А при допомозі співавторів тут зроблено те саме на довгі роки наперед.

Коли б сталося “чудо” і всі наші молодечі організації настільки б “пособорнилися”, що вирішили б видати один спільний для всіх “Порадник української молоді”, ці два томи “Порадника” могли б на 99% стати базованим матеріалом для такого дороговказа всій молоді.

ПРИМІТКА РЕДАКЦІЇ. У другому томі порадника відзначено сумлінну працю пані О. Гавриш над редактуванням, оформленням і випуском так першої, як і другої частини порадника.

ПОМЕР СВ. П. ОЛЕГ ШТУЛЬ-ЖДАНОВИЧ ГОЛОВА ПРОВОДУ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

4-го листопада 1977 р. в одному з шпиталів м. Торонто помер на 60-му році життя св. п. Олег Штуль-Жданович, після св. п. полк. Євгена Коновалця і св. п. полк. Андрія Мельника третій з черги голова Проводу Українських Націоналістів.

Похорон св. п. Олега Штуля-Ждановича відбувся в суботу 12-го листопада, на українському православному цвинтарі в Еавнд Бруку, Нью Джерзі. Похоронні відправи очолив первоієрарх УПЦеркви в США, Блаженніший Владика Мстислав.

Згідно з правильником Організації Українських Націоналістів, пост голови ПУН перебрав дотепершній перший заступник голови д-р Денис Квітковський.

Вічна пам'ять покійному!

М. Л.

УКРАЇНСЬКА МОВА СЕРЕД ІНШИХ СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВ

Українська мова належить до слов'янської групи мов. Іншими слов'янськими мовами говорять росіяни, білоруси, поляки, чехи, хорвати, болгари, словінці та македонці. Кожен із цих народів має окрему літературну мову та в рамках своєї мовної території — діялектичні відмінності. Українська мова має такі діялекти:

1. *північні* або *поліські*. — Це залишки говірок давніх племен — деревлян та сіверян. На півночі вони межуть із білоруською мовою територією. Їх можна ще поділити на лівобережні — поліські, правобережно-поліські та волинсько-поліські, які на території Польщі переходят у т. зв. підляські говірки;

2. *південно-західні* діялекти. Їх уважають за залишки говірок таких давніх племен, як дуліби (бужани або волиняни), білі хорвати, уличі та тиверці. Цей мовний арсенал поділяють ще на такі діялективні групи: волинську, наддністрянську, надсянську, лемківську, бойківську, закарпатську, гуцульську, покутську, буковинську, подільську. Під впливом цих говірок була довгий час літературна мова, вживана у Галичині, на Закарпатті та Буковині. Наприклад, діялективні прикмети цієї території знайдемо у мові творів М. Шашкевича, В. Стефаника, а навіть частинно І. Франка, як в усіх письменників давнішого часу, які вийшли з території південно-західних діялектів України;

3. *південно-східні* діялекти. Їх основа — давня мова київського племені полян. Їх ділять ще на: середньонаддніпрянські, слобожанські та степові. Саме середньонаддніпрянські, говірки стали основою нової літературної мови, бо ними говорили перші українські письменники, які почали писати живою мовою народу: Іван Котляревський (Полтавщина) та Тарас Шевченко (Київщина). На мову їхніх творів рівнялися у дальшому розвитку письменники з усіх частин української землі. Сучасна українська літературна мова за свою основу має середньонаддніпрянський діялект.

Нашу літературну мову в її історичному розвитку ділимо на два основні різновиди, а саме на:

1. староукраїнську, яка проіснувала до кінця 18-го століття і була сильно змішана з церковнослов'янською, себто мовою церкви, яка прийшла до нас із Болгарії разом з прийняттям християнства; було в ній також чимало польських, латинських та грецьких слів, хоч головно вона базувалася на живій мові найдавнішого населення України, осередку Київської держави — Києва та околиць. Ця мішана мова відрізнялася від живої мови народу, і в багатьох випадках вона була малозрозуміла народнім масам. Тому під кінець 18-го століття І. Котляревський своєю перелицьованою Енеїдою зірвав з цією, книжною вже натоді, мовою і поклав в основу нової літературної мови — мову Полтави, яка належить за ни-

нішньою термінологією до середньонаддніпрянського діялекту;

2. нову літературну мову від творів І. Котляревського (1798 р.) починаючи. Мова ця розвивається, збагачується і уздовжтайнується уже майже два століття. В наш час вона є спільна для всього українського народу, незалежно від території і походження письменника чи вченого, або культурного діяча.

Сучасна українська літературна мова має ряд прикмет, які виразно протиставлять її іншим слов'янським мовам.

I. Письмо, яке ми вживасмо, має в своїй основі кирилицю, яку в IX столітті створили брати Кирило і Методій, першовчителі слов'ян, на території Македонії і яку пізніше, разом з християнством, принесено на Русь. Це письмо у дещо змінених формах вживают українці, росіяни, білоруси, болгари, македонці, серби (тобто, народи, які прийняли східній обряд). Українське письмо має деякі особливі відмінності:

1. тільки в українському правописі вживается тепер такі літери, як: Є, І, І, напр. ЄДНІСТЬ, СИНЄ, ІСТИ, УКРАЇНА, ГАНОК;

2. тільки в українській мові вживается апостроф для позначення, що букви Я, Ю, Є, І треба читати, як два звуки після приголосних, напр., П'ЯТЬ, Б'Є, ВІД'ІХАТИ, З'ЄДНАТИСЯ, З'ЯВИТИСЯ тощо.

II. Багато відмінностей знаходимо у звуковій системі нашої мови:

1. Лише в українській мові звук **i** в закритому складі змінюється на **o** або **e**, коли склад стає відкритим, напр., ДІМ, але: ДО ДОМУ, ДОМОМ, ДОМІЙ; СНІП, але СНОПА, СНОПОМ, СНОПИ; КІТ, але: КОТА, КОТОВІ, КОТОМ, КОТИ; ПІЧ, але ПЕЧІ; СЕЛО, але: СІЛ, СІЛЬСЬКИЙ і так далі. Прикмета ця має свою основу в тому, що в староукраїнській мові закриті **o** та **e** подовжувалися, а пізніше змінювались у дифтонги (як і досі в північноукраїнських говорах), а згодом — звузили своє звучання до *i*. Явище це має в мовознавчій термінології назву "ікання";

2. давнє **e** та **i**, яке в українській мові змінило своє звучання на **и**, не пом'якшують попередніх приголосних, напр.: слова ТЕЛЯ, ТЕПЕР, СЕЛО, БЕРЕГ, ВИНО, СИЛА мають перед **e** та **i** тверді приголосні, в той час як у російській та польській мовах ці приголосні вимовляються м'яко;

3. давнє праслов'янське "ять" (звук цей був неподібний до жодного зі знаних нам у сучасних слов'янських мовах) лише в українській мові змінився майже виключно на **i**. У російській, напри-

клад, він змінився на **е**, а в польській — на **е** або **а**; звідси українські слова СІНО, ЛІС, ВІТЕР, ПІСНЯ, СІДАТИ, СІЯТИ і т. п. протиставляться російським СЕНО, ЛЕС, ВЕТЕР, ПЕСНЬ, СЕДЕТЬ, СЕЯТЬ та польським — СЯНО, ЛЯС, ВЯТР, ПЕСЬНЬ, СЯДАЦЬ і т. п.;

4. голосний звук **і** може змінюватися в українській мові на **й**, наприклад: ІВАН і МАРИНА, але МАРИНА й ІВАН; ВІН ШОВ, але ВОНА ІШЛА тощо; так само голосний звук у між голосними у реченні замінюється на **в**, наприклад: ВІН УЧИТЕЛЮЄ, але: ВОНА ВЧИТЕЛЮЄ; ВОНА БУЛА В КИЄВІ, але: ВІН БУВ У КИЄВІ і т. п. Це чергування і з **й** та **у** з **в** посилює милозвучність (евфонічність) української мови. Таку її можливість треба брати до уваги при практичному усному чи писемному вжитку. Цей принцип української ортопедії підкреслюють усі правописи та граматики;

5. На місці польського чи російського **Г** вимовляється у словах слов'янського походження **Г**, напр. слова ГОЛОВА, ГІСТЬ, ПОГОДА, ГОЛОС, ГОВОРТИ відповідають російським відповідним словам: ГАЛАВА, ГОСТЬ, ПАГОДА, ГОЛАС, ГАВАРИТЬ та польським — ГЛОВА, ГОСЬЦЬ, ПОГОДА, ГЛОС, ГВАЖИЦЬ тощо. Звук **Г** виступає в українській мові, назагал, лише в запозичених словах, напр.: ГАНOK (з нім. ГАНГ), ГВАЛТ (з нім. ГЕВАЛЬТ), ГУЛЯ (з польського ГУЛЯ), ГУДЗИК (з поль. ГУЗІК) і т. п. Нема, отже, однієї думки серед українських мовознавців, чи буква **Г** для позначення цих чужомовних **Г** потрібна українській правописній системі, чи ні;

6. Приголосний звук, позначений сполученням двох літер, **дж** існує в українській мові, напр. ХОДЖУ, СИДЖУ, НАРОДЖЕНИЙ і протиставляється російському **ж** (ХОЖУ, СИЖУ) та польському **дз** (ХОДЗЕ, СЕДЗЕ, НАРОДЗОНИ). Звук цей характерний для української мови маємо і у таких словах, як: БДЖОЛА, ДЖЕРЕЛО, ДЖМІЛЬ і т. п.;

7. Приголосний **в** на кінці слова або перед іншим приголосним вимовляється інакше, а саме як нескладотворче **у**, наприклад: ХОДИВ (вим.: ХОДЖУ), РОБИВ, ВОВК (вим.: ВОУК), КОВБАСА, ЗАРОБИВШИ тощо. Ця прикмета характерна також для білоруської звукової системи;

8. в українській мові існують подвоєні приголосні, напр. ЖИТЯ, СУДДЯ, ЗНАННЯ, ПОЛІССЯ, ГАЛУЗЗЯ, МІЦЦЮ (орудний відмінок від слова МІЦЬ), ЗБІЖЖЯ, ПІДДАШШЯ, ОБЛИЧЧЯ, ЛЛЯТЬСЯ, ВЕСІЛЛЯ тощо.

Ці найпомітніші прикмети виділяють українську мову з-посеред інших слов'янських мов.

III. Багато граматичних форм нашої літературної мови не повторюються в інших слов'янських мовах. На деякі, найбільш помітні та виразні, вкажемо:

1. в українській мові існує багато іменників чоловічого роду з закінченням **-о**, напр. БАТЬ-

КО, ТАТО, ВУЙКО, ДЯДЬКО, ЗАБУДЬКО, шілий ряд імен ПЕТРО, МИХАЙЛО, ДАНИЛО, ГАВРИЛО, ДМИТРО, ПАВЛО та прізвищ ПРИХОДЬКО, ШЕВЧЕНКО, ФРАНКО, СЛИНЬКО, ІВАНЕНКО, ВАСИЛЕНКО, МИКОЛЕНКО і багато інших. Для російської мови такі форми незвичні і в практичному вжитку трактуються, як чужі та навіть невідмінюються. У польській мові такі прізвища, як ФРЕДРО чи КОСТЮШКО відмінюються за зразком жіночої гідміни іменників;

2. закінчення **-я**, у іменників середнього роду типу, ЖИТЯ, ВЕСІЛЛЯ, СУМЛІННЯ, ПІР'Я, ПОДВІР'Я, СУЗІР'Я, та закінчення їх орудного відмінка однини: **-ям**: ЖИТЯМ, ВЕСІЛЛЯМ, СУМЛІННЯМ, ПІР'ЯМ, ПОДВІР'ЯМ, СУЗІР'ЯМ тощо. немає в інших слов'янських мовах;

3. іменники, прикметники та займенники жіночого роду мають в українській літературній мові в орудному відмінку однини закінчення **-ю** або **-єю**, напр. НАД ГОРОЮ, НАД ЧИСТОЮ ВЕЛИКОЮ ВОДОЮ, ЗІ СВОЄЮ ЗЕМЛЕЮ, ЗАСІСЯ ЧОРНА НИВО, ВОЛЕЮ ЯСНОЮ, НАД МОЄЮ ДОЛЕЮ і т. п. Таких закінчень немає в інших слов'янських мовах; вони значно посилюють милозвучність української мови;

4. в українській мові залишилися до нині особливі кличі форми, напр., ІВАНЕ, МИХАЙЛЕ, КОЗАЧЕ, СТЕПАНЕ, ВАСИЛЮ, БАТЬКУ, ІВАНКУ, МИКОЛО, СЕСТРО, ДІВЧИНО, НАДІЄ МОЯ, ЗЕМЛЕ, МАРУСЮ, ОРИСЮ, БАБУСЮ, МАТУСЮ і т. п.;

5. форми прикметників та займенників місцевого відмінку однини чоловічого та середнього родів **-ому** та **-ему** також не вживаються в інших слов'янських мовах, напр.: НА ЧУЖОМУ ПОЛІ, В ТВОЄМУ ІМЕНІ, НА СВОЄМУ ДИКОМУ ОСТРОВІ, НА ТИХОМУ ОКЕАНІ. В МИNUЛОМУ РОЦІ, В АНГЛІЙСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ, В СТАРШОМУ ВІЦІ, У СПОКІЙНОМУ, РОЗВАЖЛИВОМУ ТОНІ, В КОЖНОМУ КОНКРЕТНОМУ ТИПІ тощо. Такі форми вживаються в сучасній мові найчастіше; паралельні форми з закінченням **-ім**, відживають, мають уже відтінок застарілості, хоч у поезії ще досить часто зустрічаються; ось деякі місця з поезії В. Симоненка, де він у залежності від ритмічних потреб уживає обидва ці закінчення:

Та в ПРЕКРАСНИМ житті ВАЖКОМУ
Будуть завжди сіять мені
В душу, повну вітру і грому,
Сируватих очей огні.
Щоб в твоєму соромливім лоні...

В СВОЄМУ серці КАМ'ЯНИМ і ДИКІМ... і т. п.;

6. для української мови характерне закінчення **-мо** у формах 1-ої особи множини теперішнього часу та наказового способу дієслів: ХОДИМО, НОСИМО, БЕРЕМО, ЧИТАЄМО, ХОДИМО, НОСИМО, БЕРИМО, ЧИТАЙМО;

7. у сучасній українській літературній мові вживається виняткова на території слов'янщини форма майбутнього часу діеслів недоконаного виду типу НОСИТИМУ. Вона виступає паралельно з формою типу БУДУ НОСИТИ. Форма типу БУДУ НОСИТИ залишилася з давніх сполучень інфінітива з допоміжним діесловом БУДУ, подібно як у російській БУДУ НОСИТЬ і в польській — БЕНДЕ НОСІЦЬ або БЕНДЕ НОСІЛ. Форма ж типу НОСИТИМУ утворилася зі сполучення інфінітива з іншим старим допоміжним діесловом іму або йму. Ці два елементи пізніше, за свідченням М. Грунського та П. Ковальова, від 16-го століття з'являються вже у злитій формі, хоч у деяких українських діялектах вони ще вживаються окремо, напр. у буко-винських — МЕШ ВИДТИ, МЕ РОБИТИ, або у волинсько-поліських МУ ХОДИТИ, МЕШ ХОДИТИ.

З двох паралельних форм майбутнього часу в сучасній українській мові переважає в практичному вжитку синтетична форма типу НОСИТИМУ, можливо тому, що вона коротша. Вона переважає також у літературі і на Україні, і поза її межами, напр. "Я ПРОІЖДЯТИМУ повз тебе і ніколи не ЗУПИНЯТИМУСЬ", "Я ПЛАКАТИМУ" (Ю. Щербак, Мімоза, "Вітчизна", Київ 1974, ч. 4), НАЗИВАТИМЕТЬСЯ, ДОРІВНЮВАТИМУТЬ, КОРИСТУВАТИМУТЬСЯ ("Мовознавство" вип. 1, Київ 1974), ПРИНОСИТИМЕ, ЗАЙМАТИМЕ ("Слово на сторожі" 11, Вінніпег 1974), я вас ЧУТИМУ, РОЗПОВІДАТИМУТЬ, здоров'я ПОГІРШУВАТИМЕТЬСЯ (Е. Андієвська та Ю. Тарнавський у 3-му та 4-му числах "Сучасності" з 1974 р.).

Київський мовознавець П. Д. Тимошенко у статті "Фонетичні і морфологічні особливості стилівих різновидів української літературної

мови", вміщений у збірнику "Теоретичні проблеми лінгвістичної стилістики" (Київ, 1972) пише:

"У прозі наших часів, особливо нехудожній, переважає сильне прагнення до вживання складних форм — ХОДИТИМУ, ХОДИТИМЕШ, ХОДИТИМЕ, ХОДИТИМЕМО і подібне. Ці ж форми переважають і в поезіях М. Рильського, М. Бажана, А. Малишка, П. Воронька. Проникнення варіантів типу ХОДИТИМУ, ХОДИТИМЕМО в поезії гальмується тим, що вони порівняно важко вкладаються у віршовані рядки; тому, очевидно, не випадково, що їх виявляється відносно більше у тих сучасних поетів, які добре володіють віршованими формами".

У віршах В. Симоненка переважають також складні форми майбутнього часу, напр. "ЖДАТИМУТЬ твоєї ніжності й любові", "Інші ХОДИТИМУТЬ люди, інші КОХАТИМУТЬ люди, добри, ласкаві й злі", "Україно! Доки ЖИТИ БУДУ, доти відкриватиму тебе", "Леопарди чарівні ЗНІМАТИМУТЬ шкури і мені ДАВАТИМУТЬ щедро: Бери!" (зі збірки "Берег чекань", 1973).

Про типово українські, не вживані в інших мовах, елементи можна написати велику книжку. Такі ж елементи є і в будові речень і в словниковому складі та фразеології.

Отже наша сучасна мова має свою специфічну систему та великі можливості висловити різні думки складно й гарно. Її, однак, треба добре знати і користуватися нею з любов'ю і пошаною.

Ставайте членами корпорації відпочинкової оселі "Україна"

Б. I.

ТАЄМНИЦЯ ТУНГУЗЬКОГО МЕТЕОРИТА

Погідним ранком 30 червня 1908 року над центральною частиною Сибіру пролетіла велика вогняна куля і вибухла з надзвичайною силою. Вибух, як пізніше було стверджено, знаходився десь у районі річки Чамби, правої притоки річки Підкам'яної Тунгузки.

Уже самий лет вогняної кулі викликав щось подібне до землетрусу — трусилися будинки, вилітало скло з вікон, посуд падав з полиць. Цей лет закінчився осліплюючим блиском і оглушуючим вибухом, в котрому можна було розрізняти три-четири вибухи надзвичайної сили. Звук вибуху було чути в радіусі близько тисячі кілометрів.

Тубільне населення рідких в тайзі поселень, переважно евенкі¹⁾, були в паніці — наступає кінець світу. На дальших віддалях вибух був

прийнятий за артилерійську стрілянину — починається нова війна з Японією.

Цього ранку евенко Іван Петров з жінкою Акуліною і дідом Василем Охченом спали в "чумі" (щось подібне до індіянського конусового шатра, обтягнутого оленячими шкірами) недалеко річки Чамби. Під час вибуху всі вилетіли в повітря разом з "чумою". Іван і Акуліна щастливо приземлилися на моху, а старий Охчен зламав руку і втратив притомність. За хвилю потягло дідом — десь горіла тайга.

Хоч офіційно евенки і були охрищені православними, але їхні старі боги теж були у великій пошані. Для евенків було ясно, що то страшні безформні "одні" зі своїм братом "учурі" є близько, а "агли", — залізні птиці з вогняними очима і полум'ям з дзьобів, палили тайгу. Тому

Правильна ізоляція дому і зберігання тепла заощадять ваші гроші.

**Ось що Онтаріо пропонує в допомозі скоротити вам
ваші кошти на опал дому**

Які є з деяких шляхів, що скоротять ваші кошти на опалювання? Які роди ізоляції є на ринку? Як ви можете найти контрактора від ізоляції? Що властиво означає переоцінка ("R-value")? Який є властивий бар'єр?

Це є тільки декілька важливих питань, на які найдете відповідь у безкоштовній публікації, яку отримаєте в

Ontario Ministry of Consumer and Commercial Relations and the Ontario Ministry of Energy.

Ці два міністерства співпрацюють разом, щоб поінформувати жителів Онтаріо, як правильна ізоляція дому може помогти відбити збільшення коштів опалу і вказати інші дороги заощадження тепла.

Факти про ізоляцію є включені в інтересному бюллетені Міністерства Консумерів і Комерційних Зв'язків під назвою: "Insulation: Heat in Your House, Money in Your Pocket".

Він вміщає такі справи, як:

- значення переоцінки ("R-value") і властивого бар'єру,
- правильна вентиляція,
- роди ізоляційних матеріалів,
- як провірити ваш дім про існуючу ізоляцію,

- знайдення надійного контрактора,
- інформації, що допоможуть зрозуміти вам контракт покупця і монтажника,
- як провірити закінчену роботу.

За безоплатною копією бюллетеня пишіть:

Consumer and Commercial Relations/Home Insulation,
Queen's Park,
Toronto, Ontario M7A 2H6

Інші ідеї, як щадити тепло і гроші, є включені в брошури Міністерства Енергії: "Energy Conservation: The Choice is Yours".

Поміж пропозиціями щадження грошей є наступні:

- зниження температури вдень і вночі,
- вставлення противітряних дверей і вікон,
- змінення фільтрів у системі повітряного опалювання раз у місяць,
- замикання віконних драперій у зимові ночі.

За безоплатною брошурою пишіть до:

Ontario Energy Conservation Program
Ministry of Energy
56 Wellesley Street — 12th Floor
Toronto, Ontario M7A 2B7

**Larry Grossman,
Minister of
Consumer and
Commercial Relations**

**James Taylor,
Minister of Energy**

William Davis, Premier

Province of Ontario

треба якнайшвидше тікати з цього недоброго місця. Лише забрати оленів, що були на літньому пасовиську в тайзі.

Під час пошуків оленів, евенки побачили, що величезна частина лісу знищена: великі сосни, кедри і ялиці були повалені, часом з вивернутим корінням. Дим ще йшов з обгорілих дерев, а олени зникли без сліду — мабуть згинули під час пожежі.

Однак не тільки очевидці були свідками цієї катастрофи. Іркутська сейсмографічна станція зареєструвала поверховий землетрус 30 червня 1908 року о 7-й годині ранку такої надзвичайної характеристики, що директор станції не відважився його опубліковувати. Метеорологічні станції всього світу зареєстрували сильну балістичну хвилю повітря, що обійшла навколо земної кулі (балістична хвиля повітря утворюється від швидкого руху якогось тіла в повітрі; ударна хвиля — хвиля повітря від вибуху). На території від річки Єнісея до Атлантического океану, майже до кінця липня спостерігалися аномальні оптичні явища. В ніч з 30 червня на перше липня в багатьох місцевостях, як в Берліні, Копенгагені, Лондоні, Сімферополі і на побережжі Балтійського моря, ночі властиво не було. Натомість на схід від Єнісея, в Японії та в Америці цього явища не було спостережено. З явищем аномальної якості атмосфери спостережено утворення сріблистих хмар на великий території.

Учені прийшли до висновку, що причиною всіх цих явищ мусів бути величезний метеорит, що впав десь в центральному Сибірі. (Різниця між метеоритом і метеором є та, що метеор, маючи невелику масу, "згоряє" в атмосфері повітря — переходить в газовий стан і тільки дуже маленькі кульки зі стопленого матеріалупадають пізніше на землю).

В 1921 році був зорганізований Метеоритний Відділ КМЕТ (Комітет по метеоритах) при Академії наук РСФСР. Студент Метеоритного Відділу Леонід Кулик в жовтні 1921 року виїхав до центрального Сибіру в пошуках місця, де упав метеорит і самого метеориту. Із зібраних інформацій віходило, що метеорит упав десь в басейні річки Підкам'яної Тунгузки, а випадкові відомості про "повалений ліс" концентрувалися коло Варнавари, факторії Госторгу на березі Підкам'яної Тунгузки. Свідки лету огняної кулі 1908 року однозідно визначили місце вибуху десь на північ від Варнавари, але, за браком коштів, Кулик повернувся до Ленінграду. І тільки в лютому 1927 року Кулик в товаристві Гюлиха виїхав з Ленінграду до Варнавари. З великими труднощами, інколи прорубуючи дорогу в тайзі, Кулик і його товариш дійшли до місця поваленого лісу.

Надзвичайна картина повстала перед їхніми очима. Куди тільки сягає погляд, лежать верхів'ями в той самий бік повалені обгорілі дерева. Серед них зелені молодий підлісок — пройшло майже двадцять років від 30 червня 1908 року. Але це не був ще центр вибуху і Кулик, дійшовши до нього, побачив, що тут дерева були повалені в різні боки, а деякі зламані й обгорілі. Два болотяні озера, пізніше названі північне і південне, мали заглибини — кратери. Найбільший кра-

тер був коло північного озера і Кулик вирішив, що тут упала і врізалася в землю головна маса метеориту. На його думку, метеорит був залишний, балістична хвиля повітря валила ліс, а гарячі гази викликали пожежу. Далі від центру вибуху, дерева лежали повалені радіально — вершками від і корінням до центру вибуху. Однак, за браком грошей, Кулик і його товарищи мусіли повернутися до Ленінграду.

В лютому 1929 року на місце вибуху виїжджає більша експедиція під проводом Кулика, астронома Е. Крінова, болотознавця Л. Шумілової та шістьох добровольців робітників. Розкопавши найбільший кратер коло північного озера, знаходять там лише пеньок ялиці. Після цієї експедиції дослідження таємниці Тунгузського метеорита припинилося до 1937 року. Тепер Кулик звертає всю свою увагу на кратер південного озера, але теж і тут не знаходить ніяких слідів метеорита. В роках 1937-38 були зроблені перші аерознимки вивалу лісу, а на 1940 рік було заплановано зробити магнетометричні поміри. Однак експедиція в 1940 році не відбулася, а в 1941 році вибухла війна. Кулик, ранений в ногу, попав у полон, захворів на тиф і в 1942 році помер.

В 1946 році автор науково-фантастичних оповідань А. Казанцев у журналі "Вокруг Света", в оповіданні "Вибух", висловив припущення, що в 1908 році в тайзі вибух "міжпланетний корабель" і що оптичні явища були з'язані з атомовим вибухом мотору корабля ("літаючої тарілки"). Це знову відновило зацікавлення до Тунгузського метеорита.

Літом 1953 року геохемік К. Флоренський, з доручення КМЕТ-у, обдивився з літака місце вибуху з його характеристичним радіальним вивалом лісу. Площа вивалу приблизно 1500 квадратних кілометрів з радіусом понад 20 кілометрів (форма вивалу не є правильне коло). Починається пошукування за частинами метеориту, метеоритними кульками, радіацією. Не тільки експедиції від КМЕТ-у, але й інші організації та приватні особи приймають участь в пошукуванні відповіді на те, що сталося в 1908 році. Всі пізніші експедиції мали у своєму складі різних висококваліфікованих спеціалістів — астрономів, фізиків, хеміків, біологів і інших. Було переведено опитування свідків катастрофи і встановлено, що траєкторія лету вогняної кулі, згідно з їхніми спостереженнями, була з південного сходу на північний захід по азимуту²⁾ коло 295 градусів. Однак близче до центру вибуху, дерева були повалені на 170 градусів і, віддаючи від центру на схід, змінялися аж до 110 градусів. Отже лет кулі не був простою лінією.

Експедиції і полеміка про те, що сталося 1908 року, відбуваються ще і сьогодні. Що ж знайдено і встановлено тепер? Ані залишного, ані кам'яного метеорита чи його уламків не знайдено. Побільшеної радіації не встановлено в тій мірі, що мусіла б бути при атомовому вибуху. Знайдено заливо-нікелеві, часом премішані з сілікатом, метеоритні кульки (можуть бути і з "космічного пилу" в інший час; такі кульки розсіяні на землі всюди) ніби в певному відношенні до траєкторії лету кулі. Що до температури вибуху, то є ве-

ликі розходження: одні подають на 300 градусів (Цельсія), другі на тисячі. Вибух відбувся в повітрі на 5-7 кілометрів над землею і викликав балістичну хвилю, що валила ліс, однак в центрі вибуху знищення утворене, правдоподібно, "ударною хвилею". Що дало осліплюючий блиск — не відомо, бо самий характер вибуху не встановлений. Однак найбільшою таємницею є зміна траєкторії лету огняної кулі. Тяжко припустити, що многотонна маса метеориту, врізавшись в атмосферу землі, могла так різко міняти траєкторію лету. За величину і багатотонність говорить факт величини балістичної хвилі, що обійшла навколо земної кулі зі сходу на захід. Цього б не було, якщо б це була ударна хвиля.

Надзвичайність явища 1908 року поділила науковців і аматорів на супротивні табори, кожний обстоює свою гіпотезу, хоч усі погоджуються, що катастрофа 1908 року була спричинена "гостем з Космосу". Крім цілковито фантастичних, а часом і комічних, ("біологічна" або "комарина" гіпотеза), є дві групи гіпотез. Перша хоче підпорядкувати явище під уже знані факти про метеорити, друга — базована на атомовому вибуху.

Кулик припускає, що вибух спричинив залишний метеорит і зв'язував це з кометою Понс-Віннеке, що має свою видовжену траєкторію навколо сонця, як, наприклад, Комета Галлея, яку було видно в 1909-10 році. Її знову буде видно в 1985 році. Звичайно, комета має густе ядро і довгий хвіст з розріджених газів. Часто комети є причиною метеоритів і метеорів, притягнених з тіла комети силою гравітації землі.

Академік Фесенків думає, що це був камінний метеорит, що в атмосфері землі "розпилився". Американський учений Уіпл вважав, що був "льдовий метеорит" газового складу. Лікар і інженер Г. Плеханов прийняв кометну гіпотезу, хоч не виключав на початку і атомового вибуху. Астапович думає, що ядро малої комети попало в атмосферу землі. Він, навіть, обрахував її енергію вибуху. К. Флоренський є прихильником кометної гіпотези. Електростатична гіпотеза Соляніна: величезний залишний метеорит в атмосфері землі набирає все більше і більше електричного заряду, подібно як грозова хмара, і при наближенні до землі настав вибух з надзвичайною силою. Сам метеор упав десь значно далі, а може відбився рекошетом і полетів десь далі у просторі. Американський учений Ла Паз думає, що то був дуже рідкий випадок: в атмосферу землі влетіло пару грам "антиматерії"³⁾, реагуючи з матерією атмосфери, анігілювалися, себто виділили всю енергію, котра є в антиматерії, додавши ще еквівалент з оточуючої матерії повітря. За обрахунками, це мусіло б дати в тисячу разів більше енергії, як воднева бомба тої самої ваги. (Як відомо, атомовий вибух є дуже "неекономічний", бо використовується лише 0.008 тої енергії, що є в матерії).

Окремою групою є гіпотези прихильників атомового вибуху. Геофізики А. Золотов і І. Дядькін переконані, що вибух був спричинений дефектом атомного мотору міжпланетного, а може

і з іншої галактики "корабля". До них приєднується такий авторитет як доктор Ф. Зігель, професор Московського Інституту Авіації.

Крім тих всіх гіпотез існує ще багато більше і, очевидчі, будуть створені інші, бо крім фактів, як повалення лісу, пожежі, сильної балістичної хвилі повітря, зміни траєкторії лету огняної кулі, осліплюючого блиску і оглушуючого звуку — більше даних не знайдено і, правдоподібно, не буде знайдено після стількох фахово ведених експедицій.

Всі знані сьогодні метеорити залишили по собі характерні для метеориту сліди. Притягнений гравітаційною силою землі метеорит мусить пройти атмосферу землі. При цьому, в наслідок тертя між атмосферою і метеоритом, поверхня метеориту нагрівається і випаровує — "обгоряє". Цей випаруваний матеріал пізніше охолоджується і падає на землю у вигляді метеоритних кульок. При ударі метеорита об поверхню землі виникає така висока температура, що частина метеорита розтоплюється, як також і частина земних пород. Утворюється заглибина "кратер" з піднятими берегами. В районі лету метеорита спостерігається значне побільшення числа метеоритних кульок, а часом і уламків метеорита. Так, ще не цілком вивчений Арізонський метеорит, що упав по обрахунках учених 30 тисяч років тому, зробив кратер 1200 метрів в діаметрі і 180 метрів глибини (його головна маса, думають, є на глибині 300 метрів). Знайдено коло 20 тонн його уламків. Так само як Сіхоте-Алінський чи Субури метеорити залишили по собі сліди. Однак про Тунгузський метеорит до сьогодні таких фактичних даних немає і явище 1908 року залишається в стані здогадів і гіпотез: був це метеорит чи було щось інше.

¹⁾ Евенки або тунгuzи — кочовики монгольської раси, які в царській Росії кочували в Тунгузькому краї (східній Сибір).

²⁾ Кут між меридіаном і лінією від спостерігача до якогось пункту, вибраного спостерігачем.

³⁾ Атоми антиматерії мають електрони, наладовані позитивно, а ядра — негативно (в матерії навпаки — електрони наладовані негативно, а ядра — позитивно).

ALEX ELECTRIC LTD,
ALEX SCHIDOWKA

Industrial — Commercial — Residential

London, Ontario

Tel: 439 - 6747

Орися СТЕФИН

“СТРАТА”

Тяжко було Наталі зжитися з думкою, що вже більше Славка не може називати своїм, що він уже вийшов з її життя. По такім довгім їхнім приятелюванні вона не могла забагнути, що вже більше вони не сходитимуться і не проводитимуть разом радісних, мильих днів, як було досі. А скільки ж то часу разом вони провели — такі гарні, життєрадісні хвилини.

— Ну, і пощо ж їх споминати?! Тільки додаю собі жалю, — подумала вона гірко.

А жаль у неї був великий. Правда, вона помітила, що останніми часами він ставав трохи непохідний до розмови з нею, але думала тоді, що це перейде.

— Може, й моя вина в тому, — думала. — Сама я не така радісна, як була перед тим.

А ще іспити в університеті пригнітили її та затурбували, бо знала, що будуть нелегкі. Навіть просила Славка, щоб не приходив так часто, бо студії важливіші, особливо тепер, на останньому році. Але він чомусь не міг чи, може, не хотів її зрозуміти...

Правда, Славко спершу послухав її, але коли дзвонив, то щораз то більше допікав дівчині, що вона не хоче з ним більше зустрічатись, що ніби то хоче його зовсім позбутися. І як можна було його переконати, що не так вона думала? Й тяжко було йому вяснити, що їй залежить на його приязні, але потрібно їй так само часу на дещо інше...

Але це не помогало. Після таких розмов він робився ще понурішим, а це відбивалося на пій так, що вкінці вона навіть краще почувалась, коли він зовсім перестав їй телефонувати.

Так минав час. Минули й іспити, почались довго очікувані ферії. Наталя сподівалась, що Славко приїде відвідати її при першій нагоді, але він не з'являвся. Довший час виглядала його, але даремно. Вже й почала непокоїтись, але не хотіла робити першого кроку.

Аж ось несподівано він приїхав, такий веселий — попросту радість сяла на його обличчі, та ще й причепурений так, як рідко коли. Серце дівчини аж затріпотілось, як його побачила.

Славко привітався і, не гаючи часу, сказав:

— Я тільки вступив на хвилину. Знаєш, я був у ресторані на вечере з братом і його дружиною. Пригадуєш, того разу, як ти не могла прийти? Ну, і я здібав одну дівчину і... ходимо разом, — вибелькотів скоро.

— Так? — це все, що Наталя могла сказати. Якось до неї ще не дійшло те, що щойно почула.

— А як буде з уродинами Оксани на другий тиждень, на які ти мене просив?

— Ну... я власне через те її прийшов, то... — Славко замовк, а Наталя, як завжди, готова до помочі й тепер врятувала його від неприємного положення.

Орися Стефин читає свій твір

— То хіба, замість мене, ти хочеш взяти свою дівчину? — останнє слово вийшло з зусиллям. Ця ціла справа якось не здавалася дійсністю.

— Ну, так. То ти не маєш нічого проти того? — спитав з полегшенням.

І що ж вона могла йому сказати? Що її залежить на ньому? Що забороняє йому брати цю якусь дівчину, замість неї? Властиво, яке право має вона над ним? Ні, це не може бути наяву. Я мрію!

Замість цього, вона тихенько промовила:

— Як та дівчина важливіша, то що можу зробити?

— Та ти так хотіла, ні? Ти ж не хотіла зі мною більше стрічатися. Ти не любила мене так, як я потребував. Я шукав любові, повної відданості.

— І я тобі не могла цього дати. Чи ти це знаєш тепер?

— Ще не знаю. Заскорі сказати. Але надіюсь, що так, — він усміхнувся щасливо.

Тепер Наталя зрозуміла, чому він останньо ходив такий понурий. Він думав, що вона хотіла його позбутися цілковито. Він хотів більше, ніж ти приязнь, теплоту й зрозуміння, які вона могла йому дати. Він хотів, щоби вона була цілковито його. Але вона не могла зробити себе цілком підрядною, відданою йому. Це було б ув'язненням свого єєства! Зрештою, хіба можна силувати себе, щоб когось любити, кохати? Вона не любила удавати, що її почуття були відмінними від тих, які дійсно відчувала і цього не скривала перед ним.

Скорі Славко відійшов.

Щойно тоді Наталя відчула, як їй зробилось зло — таке неприємне почуття огорнуло її, наче щось стиснуло серце й підіпхнуло його геть аж під горло. Такий сум зійшов на неї, а Славкові слова ще гукали в глибині її мозку:

— “Вже минуло півтора року, як ми сходилися”, — і це ще гірше її смутило. Після такого довгого часу... що тепер залишилось? Нічого? Пустка? Сльози бились до очей, але якісь невидимі загати затримували їх й не дозволяли її плакати. Вона хотіла крикнути, стримати його, але практична частинка її мозку не дозволяла її. Пошо? Чому псувати йому щасливий настрій і розривати його між собою й нею? Сама знаєш, як тяжко його розвеселити, як він сумний. Знаєш, що не зможеш жити тільки для нього, як він хотів, може, вона зможе це зробити? Ти потребуєш ширшого життя: багато людей, подій, зайняття, щоб твое ество могло рости, розвиватися. А з ним життя було б таке вузьке... Ти ж почувалася з ним ніби здушувана... Чому стримувати його від того щастя, яке він, видно, знайде з нею, як сама не можеш того йому дати? Ти ж знала, хоч підсвідомо, що ви б спільногого життя не мали б доброго, то чому тепер так сумуєш?

Від того дня Наталя ходила така, як ще ніколи. Нікому не призначалася, що щось сталося. Пошо? Хіба хто поможе? Напевно ще більше жалю додадуть своїми розмовами. Зрештою, треба їй самій збагнути цей стан, в якому знайшлася.

Та не так легко було здавити в собі ті почуття, що переслідували її кожної години, кожного дня. Найближчі спостерегли; її мама, бачачи зміну в дівчині, навіть почала таємно непокоїтися. Аж, нарешті, одного гарячого дня, сидячи поруч неї серед пахучої зелені городу, мама жартівливо заговорила про Славка. Наталя спочатку не видавала секрету, удаючи веселість. Але коли мама згадала, що хлопця щось давно немає, Наталя вже довше не могла стриматися:

— Він відійшов: вже скінчилось все!

Мама не дуже могла зрозуміти про що дівчині йдеться, але Наталя перервала мову.

Всі сумні думки збіглись тоді в одну тяжку чорну хмару, і вона не могла дальше промовити. По хвилині, опам'ятавшись трохи, вона почала говорити щораз скоріше та й ширше про його останні відвідини і про свої бурхливі переживання останніх днів.

Мама слухала. Не сміялась з неї, ані не сварила, що переймається “дрібницями”, чого Наталя сподівалась. Навпаки, ця жінка, що сиділа поруч неї, із сріблястими волосинками, що вкрадались у чернь її волосся, згодом сказала їй таке, чого ніколи вона не сподівалась:

— Я знаю, що ти відчуваєш, таж я подібно пережила колись. Тільки це було за часу страхіття-війни. Жорстока війна його забрала. І то перед самим нашим шлюбом. Ми це так плянували, разом чулися такими щасливими, хоч лихонавколо нас невгавало. Але так не мало бути... Не судилось нам...

Мамина розмова тягнулась далі. Наталя не могла надивуватись, що ця жінка, з якою вона пережила ціле життя в одній хаті, могла колись переживати таке, як вона тепер, ні щось багато більше жалісне, розплачливе. Слухаючи пливучу розмову, її душевні таємниці, дівчині злетіло на думку таке, чого досі не збагнула.

“Таж мама говорить про той час, як була віком така, як я тепер, в розцвіті молодості. Вона це сама переживала. Та де, вона таке пережила, про що я й навіть не додумувалась. І як я могла дотепер про це не довідатись? Може, я ніколи не виявила зацікавлення до її спогадів про минуле. А вона архів пережитих емоцій, тих, які я щойно тепер починаю розуміти.

— А тепер, — мамин голос прорвався крізь її думки, — те, що ти тепер переживаєш, є цінне. Зможеш цей досвід використати, бо може придатися в майбутньому. Це натурально, що тобі так тяжко помиритися з цею ситуацією. Воно завжди так є, коли ми привикнемо до чиєїсь присутності, а тоді несподівано її тратимо. Треба трохи часу, щоб з такою думкою зжитися.

Часами, в такий час добре себе розважати іншими зайняттями. Ще кілька тижнів — і вийдеш в інший стейт. Напевно стрінеш нових людей, нові пригоди...

Її голос плив далі, так спокійно, а Наталя продовжувала її слова в думці.

— Ах! Правда. Хто знає, що мене там очікує? Через це замішання, я цілком забула про подорож. А це буде така приємна зміна! Чому ж вічно згадувати те, чого не можна завернути? Хіба не краще плянувати майбутнє?

І безліч думок почали сунутися в її голову і змальовувати нові, кращі часи.

Це оповідання Орисі Стефін, 23 роки, учительки Рідної Школи в Нобл Парку біля Мельборну дістало 1-шу нагороду в 100 дол. (Для старшої групи — від 19 до 25 р.) на третьому конкурсі молодечої творчості, що його проголосив Літературно-мистецький клуб ім. Василя Симоненка в Мельборні. Наслідки конкурсу та нагороди були видані на вечорі учасників цього конкурсу 14-го серпня в Українському Народному Домі в Ессендоні біля Мельборну, Австралія. На світлині Орися Стефін читає нагороджений твір. Фото Євген Стефін.

БОРОНІМО ПРОФЕСОРА ЄВГЕНА ФЕДОРЕНКА СТАРШОГО ВИХОВНИКА ПРОВІДНИКА ОДУМ-У!

Понад рік тому Українська Американська Асоціація Університетських Професорів заступилася за права професора Алабамського Стейтового Університету Олега С. Підгайного, якого — на думку керівників Асоціації — звільнено з праці на основі дискримінаційних обвинувачень і справа якого мала б вирішуватися американським судом.

Від початку цього року Асоціація зайняла подібне становище стосовно професора східнослов'янських мов і літератур Ратгерського Університету в Ньюарку, стейт Нью Джерзі, Євгена В. Федоренка. Ознайомившись із матеріалами заялення професора Є. Федоренка, що були вислані до університетських і стейтових властей, керівники Асоціації окремими листами до тих же чинників підтримали домагання професора Є. Федоренка про безстороннє розслідування цієї справи й привернення справедливості. На жаль, професора Є. Федоренка звільнили з праці вже з початком 1977-78-го навчального року. Моральна й матеріальна ситуація професора і його родини дуже тяжка.

Офіційні університетські протоколи переслухування справи професора Євгена Федоренка й свідчення його колег та студентів про його освіту, про відповідні професійні кваліфікації й науково-дослідну діяльність та про високу якість педагогічної діяльності дають підстави керівництву Асоціації вважати, що наступні точки обвинувачень, висунених проти професора Є. Федоренка, відзеркалюють упередження до його національного походження і до нашої національної спільноти в цілому.

1. Аргумент, — що на нього покликаються університетські власті при оцінці праці професора Є. Федоренка, як спеціаліста російської мови, літератури й культури, — ніби його походження з некорінних російських земель обмежує його професійну вартість.

2. Твердження, що відповідальність професора Є. Федоренка за видання річного "Збірника НТШ" не можна зарахувати як його науковий осяг, бо цей "Збірник" видало Наукове Товариство імені Шевченка (при цьому сам "Збірник" не був критично проаналізований під оглядом його наукової вартості, а лише квестіонується нашу заслужену наукову інституцію).

Така аргументація в недопустимій формі заторкує не тільки справу професора Є. Федоренка, але також виразно вказує на упередження до української національної спільноти взагалі.

Тому, що перегляд цілої справи професора Є. Федоренка, дальші переслухування й можлива судова розправа, можуть позитивно або негативно завважити і вплинути на потенційні подібні дискримінації, які не виключені в майбутньому, українська спільнота повинна морально й матеріально підтримати законні змагання професора

Є. Федоренка за свої права й національну гідність.

Професор д-р Є. Федоренко, Старший Виховник Провідник ОДУМ-у, в р.р. 1955-1965 був головою ЦК ОДУМ-у.

Українська Кредитова Спілка в Нью Йорку ласкаво погодилася відкрити окреме конто для добровільних пожертв, призначених на оборону професора Євгена Федоренка. Просимо наших членів і все українське громадянство пересилати пожертви на таку адресу:

**Ukrainian Orthodox Federal Credit Union
Fedorenko Fund, Acc. No. 1388
P. O. Box 160, Cooper Station
New York, N. Y. 10003, USA**

ЧИ ЗНАЄТЕ?

1. За дохристиянських часів, богом грому й блискавки у слов'ян був
 - а) Дажбог, б) Перун, в) Волос
2. За часів князя Ігоря, на Русь нападали
 - а) печеніги, б) половці, в) татари
3. Два походи в Болгарію на Дунай робив київський князь
 - а) Олег, б) Володимир Мономах, в) Святослав Хоробрий
4. В Києві, над Дніпром, є пам'ятка князеві
 - а) Ярославові Мудрому, б) Володимирові Мономахові, в) Володимирові Великому
5. Церкву Св. Софії і Золоті Ворота в Києві побудував князь
 - а) Володимир Великий, б) Ігор, в) Ярослав Мудрий
6. Дочка князя Ярослава Мудрого, яка вийшла заміж за французького короля Генріха, звалася
 - а) Анною, б) Євпраксією, в) Ольгою
7. "Поучення дітям" написав князь
 - а) Володимир Великий, б) Володимир Мономах, б) Ярослав Осьмомисл
8. В 1169 р. Київ зруйнували, багато людей забили і майно пограбували
 - а) поляки, б) татари, в) суздалці
9. "Слово о полку Ігоря" — це поема про похід князя Ігоря Святославовича проти
 - а) греків, б) половців, в) печенігів
10. Татари зруйнували Київ у
 - а) 1223 р., б) 1238 р., в) 1240 р.

Відповіді дивись на стор. 18

ТРУДОВЕ ВИХОВАННЯ В СІМ'Ї

Трудова участь дітей в житті сім'ї мусить починатися дуже рано. Тільки ні дитина починає бавитися забавками, їй треба сказати, що вона мусить дбати, щоб забавки були цілі, а в кімнаті чи в кутку, де вона бавиться, має бути порядок і чистота. Дуже добре, коли дитина сама догадається, як стерти пил із забавок, чи як поприбирати розкидані забавки. Коли ж вона цього не зробить, їй треба допомогти, пояснивши, що і як треба зробити в кожному окремому випадку.

В міру зросту дитини, трудові завдання мусять ускладнюватися. Український педагог А. С. Макаренко, свого часу, радив батькам доручати дітям такі види трудової діяльності в сім'ї: полівати квіти в окремій кімнаті чи в усьому будинку, витирати пил на підквітниках, накривати стіл перед обідом, слідкувати за сільницями і гірчицями, слідкувати за порядком на письмовому столі батька, складати в певному місці газети, відділюючи прочитані від нових, годувати кота чи собаку, прибирати в якісь кімнаті, пришивати на свою одязі відірвані гудзики, чистити свої черевики і черевики меншого брата чи сестри, допомагати матері чи сестрі в певних господарських функціях.

Цей перелік робіт може бути змінений чи додовнений в кожній окремій родині. Самі ж трудові завдання можуть бути цікаві, приємні і неприємні. Дитину слід привчити терпеливо, без нарікань і псикання виконувати неприємні роботи, цінність яких полягає в тому, що вони корисні.

Більшість дітей не мають ніякої відрази до фізичної праці і охоче виконують трудові завдання, які їм доручають батьки. Але є й лініві діти, які, в результаті неправильного виховання, виростають "блоручками" і на трудові завдання дивляться як на щось лише, неприємне. В цих підлітків чи юнаків батьки з самого дитинства не виховували енергії, не привчали переборювати перешкоди, не збуджували інтересу до сімейного господарства, не прищеплювали трудових навиків і почуття вдоволення, яке викликає виконана корисна праця.

Таких дітей треба поступово втягувати в сферу праці, поступово збуджувати в них трудове зацікавлення і самим вихованням прагнути досягти того, як пише наш український педагог В. О. Сухомлинський, "щоб і маленька дитина, і підліток, і юнак соромився свого неробства, ставився з презирством до лінощів і недбайливості..."

Щоб виховати презирство до неробства, щоб лінощі й недбайливість вважалися мерзенню, досвідчений вихователь звертається до гідності юного трудівника: соромно чогось не зробити, не виконати, соромно не думати, соромно провести день без діла. Вихователь викликає у вихованця почуття чести, порядності, поваги до самого себе".

ПРИВІТАННЯ НА 15-МУ З'ЇЗДІ СУМА,

що відбувся 12-13 листопада 1977 р.
на сумівській оселі в Еленвіл, Н. Й.

Високопреподобні Отці!
Вельмишановні Пані й Панове!
Дорога Сумівська Молоде!

Ми, сини і доньки багатої землі української, яку протягом багатьох століть чужі загарбники намагалися поневолити та знищити наші національні надбання.

Не дивлячись на це, наш народ спромігся на державне самовизначення, проголошуочи незалежну й соборну Українську Народну Республіку в 1917-21 р.р.

Сьогодні ми знаходимся в країні, в якій застосовували методи так званого "казана перетоплення" ("мелтінг пат"), метою якого було накинути і закріпити, під назвою братерського рівноправства, форму асиміляції.

У "казан перетоплення" попала більшість тих, які через свою байдужість і малосвідомість опинилися поза своїми етнічними організаціями, зокрема молодечими.

Концепція "казана перетоплення" не була успішною і тепер не має місця в багатокультурному американському житті. Сьогодні урядові чинники закликають своїх громадян до плекання і збереження національної ідентичності.

Українське етнічне самозбереження — це одна з найважливіших ділянок нашої праці. Якщо ми розв'яжемо цю проблему позитивно, то від цього залежить наше майбутнє тут і допомога нашему народові на Батьківщині.

Події в Україні повинні стимулювати і зобов'язувати нас до інтенсивної акції: пропагувати і розголосувати про змагання за свободу і самовизначення українського народу.

Успішність такої дії залежатиме від нашого об'єднаного виступу і спільної акції. Симон Петлюра, висловлюючи свій погляд про завдання еміграції, писав:

"Ясна річ, що всі завдання, які стоять перед українською еміграцією в праці її за кордоном для добра Батьківщини, можуть бути успішно досягнуті тоді, коли ми будемо організовану, а не розпорощену еміграційну масу з себе уявляти".

Ми віримо, що провід Головної Управи СУМА продовжуватиме робити всі можливі заходи для підготовки і виховання майбутніх керівників, які будуть носіями свідомого і соборницького патріотизму.

З нагоди 15-го З'їзду СУМА прошу прийняти від Об'єднання Демократичної Української Молоді наші найщиріші побажання успіхів і розвитку в праці для добра знедоленого, але вільнолюбного українського народу.

Слава Україні та слава лицарям руху опору і самооборони в Україні.

Антон Філімончук СВП ОДУМ-у

СЕМІНАР ОДУМ-У ПІД ЧАС ЗЇЗДУ В ГОШЕН

Кость ДАНИЛЕНКО-СЛОБІДСЬКИЙ

Третього вересня 1977 року в місті Гошен, штат Індіана, відбувся з'їзд ОДУМ-у США. Ідеологічно-проблематична комісія влаштувала, як частину зїзду, конференцію-семінар на тему: "Як зберегти українство за межами України та перспективи дальшого існування ОДУМ-у".

Доповідачами були в більшості молоді одумівці, а саме: Тарас і Віктор Ліщина, Юліян Китастий, Андрій Шевченко, Віра Коновал та Юрій Іхтіяров. Конференцію керували Олексій Коновал, голова ідеологічно-проблематичної комісії та Андрій Шевченко, який представляв присутнім всіх доповідачів (див. внизу).

Найбільше питань задавали після доповідей Юліянові Китастому, як також найбільше забирали слово в дискусії до теми, що він порушив у своїй доповіді, яка стосувалася в більшості до праці ОДУМ-у. Доповіді з семінару будуть поміщені в "Молодій Україні".

1. Віктор Ліщина: Виховник Юного ОДУМ-у, член філії ОДУМ-у в Торонто. Успішно закінчив курси українознавства в Торонто, а також скінчив науку в середній школі й цього року почав перший рік навчання на фізико-математичному факультеті Йоркського Університету в Торонто.

2. Юліян Китастий: Старший Виховник Учасник ОДУМ-у, член філії ОДУМ-у в Детройті. Закінчив курси українознавства в Детройті, студент третього курсу історичних наук в Мічіганському Університеті в Анн Арбор, Мічіган.

3. Тарас Ліщина: Виховник-Кандидат Юного ОДУМ-у, член філії ОДУМ-у в Торонто. Закінчив курси українознавства ім. Івана Котляревського в Торонто, учень 10-ої класи державної канадійської школи.

4. Андрій Шевченко: Старший Виховник Учасник ОДУМ-у, член філії ОДУМ-у в Самерсет Нью Джерзі та виховник хлоп'ячого роя у філії. Закінчив успішно курси українознавства при Церкві-Пам'ятнику Святого Андрія в Саут Баунд Брук, Нью Дж, та є студентом третього курсу політичних наук в Ратгерс Університеті в Нью Бранズвік, Нью Джерсі.

5. Віра Коновал: Старша Виховниця Провідник ОДУМ-у, член філії ОДУМ-у в Чікаго. Виховниця дівочого гуртка при філії. Цього року працювала на 11-ому Таборі Виховників як заступник коменданта. Скінчила університет, де дісталася Bachelor of Science in Elementary Education, Протягом трьох років вчителює в українській школі. Була вибрана секретарем ГРКСВ ОДУМ-у в США.

6. Юрій Іхтіяров: СВП ОДУМ-у, член філії ОДУМ-у в Філадельфії. Член ОДУМ-у від 1953 р. В останній каденції був референтом юнацтва при ГРКСВ ОДУМ-у в США. Зараз він є головою Таборової Комісії при Ц. К. ОДУМ-у.

С НІЖНИ

Сиплють та сиплють
сніжини...
Сиплють згори
на вершини...
Гай засипают
і поле,
Гори, ліси,
суходоли...
Лину до Рідного
Краю...
Думка в снігах
поринає...
Снігу, ой снігу
багато!..
Вбогі, солом'яні
хати,
Рідній ниви
й поля
Наша вкраїнська
земля!..
Лину я, лину
до хати,
Лину до мами
до тата...
В нічку Різдвяну,
святу,
Щоб поділити
кутю...
Сиплють та сиплють
сніжини...
Сиплють згори
на вершини...

ВІДПОВІДІ НА ПИТАННЯ З СТОР. 16

1. а) Перун, 2. а) печеніги, 3. в) Святослав Хоробрий, 4. в) Володимир Великий, 5. в) Ярослав Мудрий, 6. а) Анною, 7. б) Володимир Мономах, 8. в) Суздалці, 9. б) проти половців, 10. в) 1240 р.

Я чув, що в законі про асекурацію на випадок безробіття є зміни

Які це зміни?

Нове законодавство ввело деякі важливі зміни в нашу програму асекурації на випадок безробіття. Взагалі правила про право одержувати допомогу і гроші покращали. Вони тепер акуратніше віддзеркалюють легкість чи труднощі в найденні і втриманні роботи в тому районі, в якому безробітний живе.

Парламент ухвалив рішення, що робітники, які живуть у районах великого безробіття, будуть користуватися деякими вигодами в порівнянні з тими, що живуть у районах, де роботу легше дістати.

Все це гарно. Але що ці зміни означатимуть для людини, яка саме втратила роботу?

4-го грудня постанови про одержання права на допомогу будуть змінені.

В районах невеликого безробіття треба буде мати до 14 тижнів заасекурованої роботи, щоб одержати допомогу. Ця постанова стосується районів, де легше одержати і втримати роботу.

В районах високого безробіття вистачатиме тільки 10 тижнів заасекурованої роботи, щоб одержати допомогу.

Проте до 4-го грудня постанови про одержання допомоги залишається такі самі, без уваги на те, де ви живете, тобто все ще треба буде мати 8 тижнів заасекурованої роботи.

Чи ці зміни в якійсь мірі торкаються вичікувального періоду?

Hi! Основний двотижневий вичікувальний період залишається всюди.

Так само залишаються правила, що до вичікувального періоду, коли безробітний покинув свою роботу без віправданої причини або його звільнили за погану поведінку. В таких випадках безробітний може чекати до 8 тижнів по втраті роботи, заки почне одержувати допомогу.

А як довго зможете одержувати допомогу?

Давні обмеження дозволяли одержувати допомогу впродовж 51 тижня. Тепер можна буде одержувати її впродовж 50 тижнів.

Проте від 11 вересня кількість тижнів, за які безробітний одержує допомогу, віддзеркалює економічну ситуацію в даному районі Канади.

Досі ми міряли ступінь безробіття тим, в якому із 16 економічних районів Канади ви жили. Але вже з 1978 року Канада буде поділена аж на 54 економічні райони, що віддзеркалюватиме

ще докладніше місцевий ринок праці і право на допомогу.

Чи ви все ще одержуватимете такі самі гроші?

Так, такі самі! Допомога на випадок безробіття виноситиме дві треті вашої пересічної тижневої плати, що була охоплена асекурацією.

Це означає, що ви одержите найбільше 147 доларів по відтягненні податку.

А щодо допомог на випадок вагітності, хвороби чи досягнення 65 року життя, чи є які зміни?

Допомогу на випадок хвороби виплачувано досі тільки під час перших 39 тижнів. Тепер її виплачуватимуть у будь-якому часі на протязі цілого періоду, під час якого безробітний матиме право на допомогу.

Допомога з приводу материнства на протязі 15 тижнів і спеціальна допомога 65-літнім залишаються такі самі.

Ці самі службовці будуть і далі виплачувати вам допомогу в тих самих розмірах, що й колись, а роди робіт, заасекуровані на випадок безробіття, залишаються такі самі.

Чи мені треба буде йти до того самого Асекураційного уряду?

Так! Доти, доки уряди Асекураційної комісії та уряди Робочого центру Канади не об'єднаються, жодних змін не буде.

Асекураційна комісія на випадок безробіття і Департамент робочої сили й іміграції об'єдналися і стали Канадською комісією праці й іміграції. Проте покищо вам треба буде йти до тих самих урядів Асекураційної комісії на випадок безробіття і Центрів робочої сили Канади. Коли ж вони злучаться в одних урядах, вони зватимуться Канадськими центрами праці.

**ПРАЦЮЄМО З ЛЮДЬМИ,
ЩО ХОЧУТЬ ПРАЦЮВАТИ.**

Employment and
Immigration Canada

Bud Cullen
Minister

Emploi et
Immigration Canada

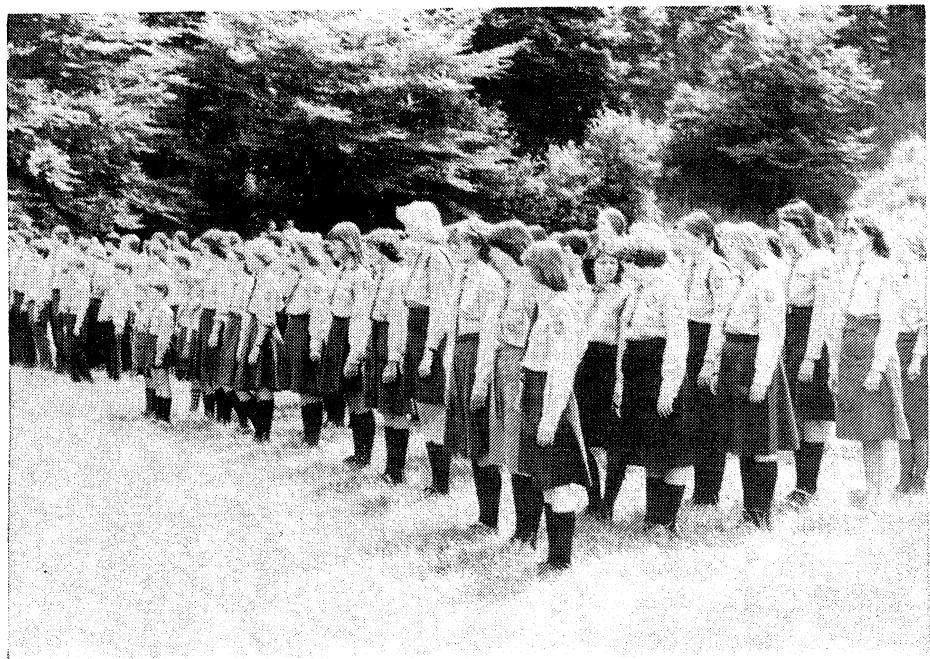
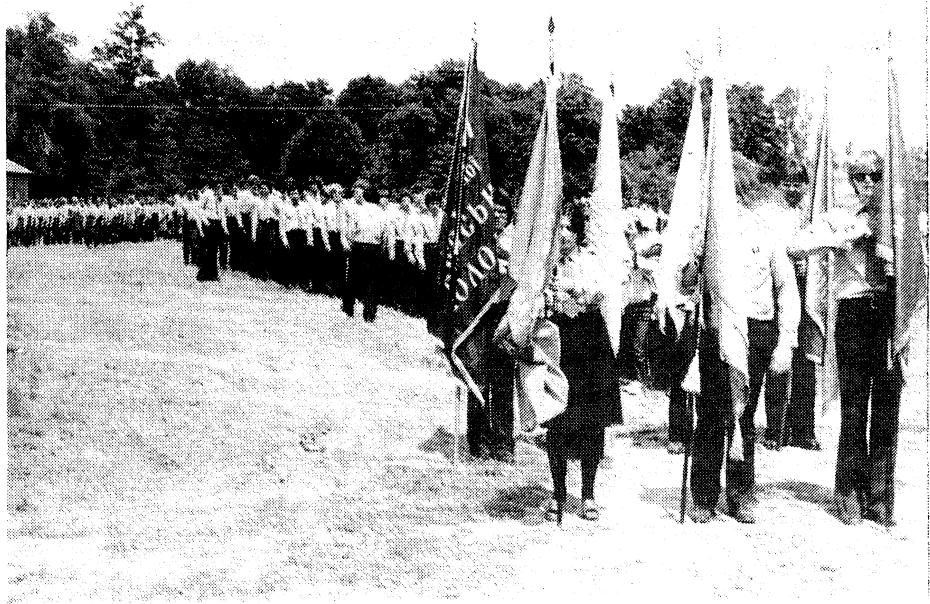
Bud Cullen
Ministre

ГОЛОС ВИХОВНИКА**ДУМКИ ПРО ОДУМ**

Мені п'ятнадцять років. Я народився в Торонто іувесь час живу тут. В ОДУМ-і я від шести років. Тут я хочу подати кілька моїх думок, як зробити ОДУМ кращим. Я думаю, що за декілька років ціла організація покращає. ОДУМ зробив великий крок вперед, купуючи свою власну оселю "Україна". Там треба мати добре зорганізовані табори із спортивними змаганнями. Потрібно якнайскорше зробити спортивні площа для тенісу і відбиванки. Добре б було, щоб зустрічі ОДУМ-у Америки і Канади тривали 5—6 днів, і щоб спортивні змагання забирали 2-3 дні, а не як тепер, лише пів дня. Молодь ОДУМ-у могла б ночувати в шатрах і там, на оселі, відвувати свої змагання. Студентський відділ ОДУМ-у міг би мати свої наради і гутірки. Також було б більше часу на обговорення інших справ організації, таких як журнал "Молода Україна", радіопрограми і інші справи організації. Я думаю, що це заохотило б молодь приїхати на таку зустріч. Два дні на зустріч, як ми маємо, дуже мало.

Кожного року філії, віддалені від оселі "Україна", такі як Сент Кетерінс, Ошава, Лондон, Детройт, Клівленд та інші повинні з'їжджатися на оселю і мати там різні зайняття та підготовлятися до Першої і Другої проби ОДУМ-у. Це заоочувало б, я думаю, більше дітей приїжджати літом на табір і допомогло б в праці та ростові організації.

Виховні табори ОДУМ-у виконують добру роботу. Але під час року треба юнакам і юначкам говорити про ці табори і заоочувати їх, щоб вони вибиралися на них. В старших роях ловинні провадити підготовку і деякий матеріал вивчати під час сходин, щоб більше молоді успішно закінчувало виховні табори. Варто розглянути можливість одумівцям, які не перейшли перший рік виховного табору, здати іспит під час року і наступного

Фрагменти із Зустрічі ОДУМ-у на оселі "Україна". Літо 1977 р.

Вгорі: одумівські колони готовляться до дефіляди.

Внизу: частина дівочих гуртків.

Фото: Б. Яремченко

літа вже не повторювати на таборі вишкіл минулого року. Це потрібно розглянути, бо деякі одумівці приїжджають на виховний табір ОДУМ-у, не знаючи, що їх чекає багато праці. Без належної підготовки вдома, по філіях, вони не здають іспит, а не

перейшовши, на другий рік не приїжджають назад на курси виховників.

Оце кілька моїх думок про те, як можна, на мій погляд, поліпшити працю в ОДУМ-і.

Тарас Ліщина

ЮВІЛЕЙНІ ДЗВОНИ В ОШАВІ

Заходами синів, тіток, дядьків та кумів, в Ошаві спеціальним бенкетом вшановано Катерину і Михайла Сірків, з нагоди їхнього 25-літнього подружнього ювілею.

В приємно прибраній залі, за столи, що вгиналися від добірних страв, засіли рідня і гости, які, не гаючи часу, в словах — привітаннях бажали ювілятам ще багато літ спільногого і щасливого життя.

Старший син Микола зокрема побажав батькам через 25 років в щасті і здоров'ї відзначити золотий ювілей разом із його срібним ювілеєм (цього року Микола пішов слідом батька і одружився). Середній син Віктор (відомий спортивець — гокеїст) побажав батькам витривалості, а наймолодший, Петро, посмішив гостей розповіддю про те, як він з батьком рибу ловив. В деяких гостей склалося враження, що як Петро піде слідами дядька Михайла, то з нього буде дотепний "балакун". Дехто вважає, що Петро в цьому "мистецтві" випереджує дядька Михайла, бо Петро — одумівець, а дядько його ніколи в ОДУМ-і не був.

Старша сестра п. Сірка, пані Олександра Тищенко з Лондону, пригадала минулі тяжкі часи, які довелося подолати, щоб дійти до щасливого і веселого відзначення ювілею.

Отець Тарас у своєму привітанні відзначив довголітню приналежність пані Катерини до церковного хору української православної церкви Св. Івана в Ошаві.

Від імені Ювілейного Комітету, пані Т. Сеник подякувала всім гостям за спільне вшанування ювілятів.

Під час бенкету, сини піднесли батькам ювілейний подарунок — квитки до Гаваїв, де вони матимуть пріємний відпочинок на березі океану.

Михайло Сеник

У хаті кожного одумівця пови-

нен бути журнал

"МОЛОДА УКРАЇНА"

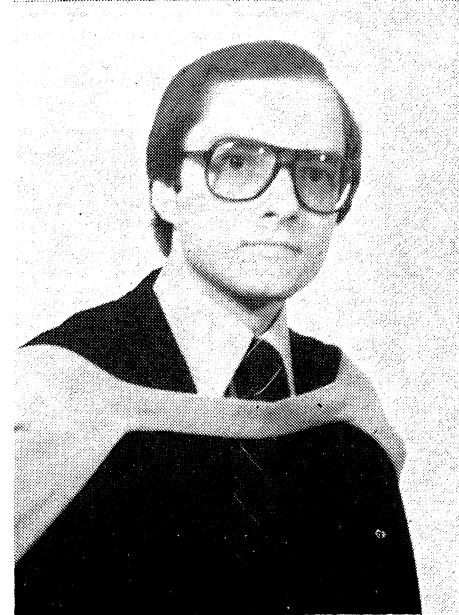
Катерина і Михайло Сірки з синами

НОВА НАУКОВА СИЛА

Здавалось, тільки недавно наш синак Володимир з успіхом закінчив рідну школу при церкві Св. Покрови в Монреалі, потім пізніше закінчив середню школу Роземонт з похвалою та призначеного стипендією для продовження студій. З таким же успіхом та похвалою закінчив він і МекГілл університет з рекомендацією продовжувати студії. Здібний і стараний Володимир цю рекомендацію виконав і в травні 1977 р. одержав диплом доктора філософії та посаду хеміка в науково-дослідній лабораторії в Торонто.

Молодий науковець Володимир — син відомих в Монреалі працівників на церковно-громадській ниві Г. К. та Н. Михайловських, всі троє дітей яких виконали бажання батьків і дістали високу освіту. Перша дочка Валентина Курилів (Торонто) закінчила студії історії, друга дочка Ліда Гузик (Ванкувер) — магістер мікробіології і, нарешті, син Володимир — доктор філософії, науковець в галузі органічної хемії.

Всі вони були діяльними членами ОДУМ-у і приймали активну участь в громадському житті. Володимир з малих літ виростав в ОДУМ-і, виконував там різні обов'язки, співав у хорі "Молода Україна", працював у кредитівці

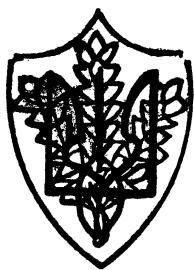
Д-р Вол. Михайлівський

"Київ", скрізь сумлінно виконував свої обов'язки і для багатьох був взірцем молодої ділової людини.

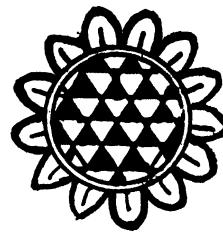
Вітаємо з високим осягом в науці не тільки доктора Володимира Михайлівського, але й вірну дружину Галину та його батьків, які фінансовою допомогою синові і вихованням виконали якнайкраще свій батьківський обов'язок.

На все добрє, докторе Володимири!

А. Сторож

СТОРІНКА ЮНОГО ОДУМУ

ОЙ У САДУ

К. Стеценка

Не скоро
Solo. Ой у са-ду, са - ду, са-ду, ви-но-гра-ду .
— Solo
Ой у са-ду, са-ду, ви-но-гра-ду.

Ра-дуй-ся! Ра - дуй-ся, зе - мле, Син Бо-жий на-ро-див - ся!

2. А у тому саду сивий коник грає.
Радуйся!
3. А до того коня ніхто не приступить.
Радуйся!
4. А тільки приступить молодий Іванко,
Радуйся!

5. Іванко приступив, сіделечко наклав.
Радуйся!
6. Сам сів та поїхав аж до королівни.
Радуйся!

ДОРОГІ ДІТИ, ЮНІ ОДУМІВЦІ!

У цей Великий День Різдва Христового
Прийміть сердечні й ширі побажання,
Щоб радість і щастя з Вами царило,
Сонце із неба Вас благословило,
Христос родився: Радість для світа,
Мир в Вашім домі і многая літа.

Христос Народився!
Славмо Його!

Сердечно вітаємо шановну Ольгу Миколаївну Гавриш, довголітнього редактора сторінки Юного ОДУМ-у, із Святом Різдва Христового й Новим Роком.

Бажаємо міцного здоров'я та здійснення всіх мрій.

Редакція

Редакція

Віра ВОРСКЛО

ТРЕБА ДУШУ ГАРТУВАТИ

Треба тіло доглядати,
Щоб міцніло і росло,
Треба душу гартувати,
Щоб її не вбило зло.

Бо душа малою буде,
Як ітиме навмання:
Щоб велики вийшли люди,
Треба праці і знання.

Щоб душа росла, як квітка,
Розрослась вона у гай,
Треба знати — хто ти, звідки,
Хто твій предок, де твій край.

Треба дуже знати багато,
Щоб душа, як дуб, росла,
Треба книжку в руки брати,
Щоб науку принесла.

Треба знати: душа — зернина,
Від книжок вона росте.
Без науки — сохне, гине,
Як безводний гине степ.

Книжка — для душі волога,
Служить так, як тілу кров,
Бо вона веде до Бога,
Славу нам дає й любов.

Іван БАГРЯНИЙ

РІЗДВО В ПРАЛІСАХ

(З повісті "Тигролови")

Святкували Різдво. Сірки святкували його, як з діда-прадіда велося: з кутею на Святвечір і з усім тим зворушливим і романтичним ритуалом — віршуванням, з колядками.

Рано вранці, ще вдосвіта, щось застукало в двері.

— Пустіть віршувати! — почулось з сіней.
Мати озвалась від печі:

— Ідіть!

Двері відчинилися й до хати увійшов святково зодягнений віршівник. Скинув шапку, пригладив рукою волосся й почав старовинної старовинної віршівки, мистецьки складеної:

"Христос народився, щоб мир звеселився.

Після Адамового гріха родився у Вифлеємі та в стайні, не в домі, — от дивнина яка! Зірка ясненька, гарна, кругленька прикотилася аж над Вифлеєм, там стала, де вже сама знала — освітила всю стайню кругом. Пастушки з степу прибігали к вертепу, ще й по ягнятку принесли, — на дудочки грали, поздоровляли та й знов до отари пішли. А янголи святії, крилатії, чуднії та так же лепсько співали, що ми родились та й поженились, а, далебі, ще й нечували. Віл та осел стояли край ясел, — отже й вони Христа віпізнали, ще й на коліна впали — і дишуть на Нього, бо знають на кого. А три царі принесли Христу дари аж із Востока, — тут їх поклали ще й поздоровляли по-письменськи, звисока: "Будь ласка, благослови таки й нас, щоб жито родило, а війни ніколи не було, щоб ми таки пожили всмак". Іцько старенський був ім раденький — прийняв гостинця: "Сідайте ви в нас, почастуєм ми вас, чим Бог нам дав". Зараз же як підсулив: по

кухлику варенухи, по каганчику сивухи... Царі як хліснули, та сидя й поснули. А янгол Божий, святий, гожий вві сні царям шепнув: "Гей, додому махайте та Ірода обминайтесь, бо ви вчора у нього були і слово йому дали ще раз побувати і всі новини переказати". Царі схопились, перехрестились, наліво повернули та й додому чкурунули..."

Так віршував старий Сірко.

ЦІКАВИЙ ВЕЧІР

Цього року припадає 100 років з дня народження славного бандуриста Гната Хоткевича і я пригадала цікавий вечір на його пошану, який відбувся 17 грудня минулого року. Вечір був влаштований Мистецьким Стоваришенням Козуб. Доповідача Григорія Назаренка — соліста і ветерана-бандуриста члена Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка з Детройту представила Валентина Родак. Пан Назаренко прочитав доповідь — спогади про Гната Хоткевича і його вклад у музичну спадщину України і разом з дочкою Марусею заграли ряд пісень на бандурах. Мені дуже сподобався твір "Буря на Чорному морі".

Оксана Безкровна і я також взяли участь у цьому виступі граючи декілька пісень на бандурах між художнім читанням членів стоваришення. На цьому вечорі було багато молоді.

Марія Критюк
Член ансамблю бандуристів
ім. Гната Хоткевича

ПОПРАВКА

Заголовок статті на Сторінці Юного ОДУМ-у в "М. У.", ч. 261, стор. 23, має бути "Слуховий орган — людське вухо".

ВІСЛОВИ ПРО ЖИТТЕВІ ЦІЛІ ТА ПЕРЕКОНАННЯ.

Хто силкується подобатись усім, той не може нікому подобатись.

Жан Жак РУССО

Коли з'являється недовір'я, дружба зникає.

Де-БРЮІ

Любов — це весняна рослина, що дає аромат на-
дії всьому, навіть руїнам, за які вона чіпляється.

ФЛОБЕР

Найвірніший засіб помилатися — це вважати
себе непомильним.

БУАСТ

Більша частина книжок подібна до вимушених
розмов, де рідко говорять те, що думають.

ВОЛЬТЕР

Не велика користь мати бістрий розум, якщо він
хібний. Якість годинника полягає не в тому, щоб
він ішов швидко, а в тому, щоб він ішов точно.

ВОВЕНАРГ

ДО УВАГИ БАНДУРИСТІВ

Якщо ви потребуєте чехол на бандуру,
можете замовити його у нас.

Висилайте розмір бандури і 25 дол. завдатку.
Повна ціна чохла 40 дол. За два тижні ви ді-
станете його.

Маю також тверду протекцію для струн.

Замовлення присилати на адресу:

Mr. W. MURHA
17179 Woodbine
Detroit, Mich. 48219, USA
Tel. 1-313-533-7197

**ОБ'ЄДНАННЯ ДЕМОКРАТИЧНОЇ
УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ (ОДУМ) В ЧІКАГО**

запрошує всіх на

ЗУСТРІЧ НОВОГО 1978 РОКУ

що відбудеться

в суботу 31-го грудня 1977 року в
RAMADA GRAND BALLROOM

при Higgins і Mannheim
коло Огера аеропорту

До ваших послуг:

УКРАЇНСЬКА ОРКЕСТРА "ВЕСЕЛІ ЧАСИ"
та БЕЗКОШТОВНИЙ БУФЕТ

від години 10:00 до 11:30 вечора

ЗАМОВЛЯЙТЕ СТОЛИКИ

ТЕЛЕФОНІЧНО: 775-5974 або 259-9207

Початок: 9 година вечора — Вступ 15.00 дол.

**Слухайте радіопередачу ОДУМ-у
"МОЛОДА УКРАЇНА"**

з радіовисильні
СНІН НА ХВИЛЯХ FM 101
в Торонто

КОЖНОЇ СУБОТИ
від 6:00 до 6:30 вечора
Керівництво:
Головна Виховна Рада Коша Старших
Виховників ОДУМ-у в Канаді.

N. - J. SPIVAK LTD.

R. R. 1.

LONDON, ONTARIO

(Pre-mix concrete)

КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ

- Платить за різні щадничі пляни **7-8½ %**
- Дає малі і великих особисті моргеджові позички, в міру можливостей
- Має життєву асекурацію на заощадження до \$ 2.000 на позички до \$10.000 після емог КЮМІС
- Має чеки особисті даром і для подорожуючих
- Приймає оплати за газ, електрику, телефон і воду даром
- Дає різні фінансові поради
- Дає пашпортові гарантії
- Дає добру, точну, чесну і вчасну обслугу
- Дає добре кредитові звіти
- 27 років на службі Рідного Народу
- Вступайте в члени і щадіть ще ніж Вам треба позички, малої чи великої
- Позичайте на догідні сплати і низькі відсотки.

SO-USE CREDIT UNION LTD.

406 Bathurst St.
Toronto, Ont. M5T 2S6
Tel.: 363-3994

BRANCH OFFICE:

2258 Bloor St. West
Toronto, Ont. M6S 1N9
Tel. 763-5575

"ТЕПЛИЦЯ-ХМАРОЧОС"

Теплицю-хмарочос збудували в місті Лангенлоіс австрійські городники. Ящики з землею розміщені на кількох десятках поверхів. Заощаджено величезну площину, а також зменшено витрати на освітлення та нагрівання.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ" ЖЕРТВУВАЛИ:

Збірка на весіллі Дебори і Петра Васьків, Лондон, Канада	\$80.000
Збірка на 25-літнім ювілії подружнього життя Лесі і Віктора Павленків, Торонто, Канада	26.50
Лисик О., Ошава, Канада	25.00
Осійчук Іван, Мортон Грув, Ілл., США	15.00
Козачок Іван, Монреаль, Канада	7.50

Жертводавцям і прихильникам "М. У." щира подяка!

Ред. й адмін. "М. У."

ПУЛЬС У ЛЮДИНИ

Пульс людини вдаряє (разів на хвилину):

У новонародженої дитини	130-140
До першого року життя	115-130
В три роки життя	75- 80
Людина від 21 до 60 років	80- 90
Людина понад 60 років	95-105

НОВИЙ ГОРМОН

Австралійські вчені помітили, що коли кішка втрачає багато крові, з її серця починає виділятися якийсь невідомий гормон. Той гормон діє на нирки, сприяючи затримці води і солей, і перешкоджає тим самим падінню тиску крові до небезпечного рівня. У людини подібний гормон досі не виявлено.

ГУМОР

НЕСПРАВЕДЛИВІСТЬ

Одного разу Василь Стефаник підходить до Хоткевича, який сидить за столиком і завзято пише сторінку за сторінкою.

— Я не розумію, як ви можете так багато і так легко писати?

Хоткевич на це відповідає:

— Бачите, така вже несправедливість на цьому світі. Вам досить написати кілька сторінок, щоб сказали, що ви маєте талант, а мені треба — цілу книжку.

ROCHESTER FURNITURE CO. LTD.

WAREHOUSE STORE

Великий вибір хатніх меблів: віталень, спалень, ідаленъ, холодильники, пральні машини, електричні і газові печі, телевізори, радіо.

423 COLLEGE STREET

Toronto, Ontario

Tel.: 364-1434

**

До аптеки забігає захеканий чоловік:

— Дайте мені тієї мазі, що рані гоїть.

— А скільки вам потрібно? Я ж не знаю, яка у вас рана.

— Та дайте кілограм, бо я тільки йду на весілля, а яка рана буде, сам не знаю.

**

— Це неподобство, це просто хот-на-що! Глузування з вашого боку. Всього три дні, як я купила хустку. А на що вона схожа? Виж тоді запевняли, що її можна м'яти, класти в кишеню і, навіть, сказали, що можна кидати під автобус...

— Тихіше, пані. Але ж я вам не казав, що хустка може все це витримати.

**

Читав батько синові казочку про рибалку й золоту рибку. Коли дійшли до того місця, де вредільна баба вчетверте посилає діда до моря просити рибку, син і каже:

— Невже дід не додумався попросити рибку, щоб вона йому другу бабу дала?

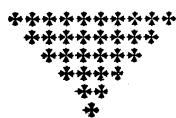
Ціна 75 центів
в США і Канаді

If not delivered please return to:

МОЛОДА УКРАЇНА

Box 40, Postal Station "M"
TORONTO, ONT., CANADA

M6S 4T2

Concrete Forming London Ltd.

LONDON, ONTARIO

(Foundations and floors.)

УКРАЇНСЬКА ФІРМА
ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ

ALASKA Fuel Ltd.

83 SIX POINT ROAD
TORONTO, ONT.
M8Z 2X3

24-годинна скора і солідна
обслуга!

Чищення і naprawа форнесів
безплатна.

Телефонуйте вдень і вночі

Тел.: 231-2281
231-2282

Обслуга гарантована!

Е. ДУМИН

пропонує

ВЕЛИКИЙ ВИБІР
чоловічих, студентських
і хлоп'ячих костюмів

як також різних фасонів
і кольорів
СОРОЧКИ.

550 QUEEN STREET WEST

Toronto, Ontario

Tel.: 364-4726

УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ СОЮЗ

БРАТСЬКА ЗАПОМОГОВО - ОБЕЗПЕЧЕНЕВА ОРГАНІЗАЦІЯ
В АМЕРИЦІ І КАНАДІ

що нараховує понад 24 тисячі членів і понад \$8,500.000.00
членського майна.

Український Робітничий Союз має добірні найновішого типу поліси обезпечення на дожиття і на посмертне для старших і дітей членів. Помагає бідним, хворим і нездібним до праці членам. Помагає своєму українському народові морально і матеріально в його стремлінні визволитися з чужого поневолення і здобути самостійну, соборну, демократичну Україну. Помагає матеріально освітньо-культурним, видавничим, церковним та спортивним справам. Помагає матеріально незаможним, здібним в науці, українським студентам у вищих школах. Видає свій, демократичного напрямку часопис-тижневик "Народня Воля" українською і англійською мовами та англомовний журнал для молоді "Форум". Для вигоди своїх членів і всіх українців провадить літню вакаційну оселю "Верховина" з мальовничим розкішним парком, модерно устаткованими кімнатами, купанням у власному природньому озері та купальному басейні, спортом і культурною розвагою в Кетскільських Горах в Глен Спей, Н. Й.

Головний осідок УРСоюзу:

440 WYOMING AVENUE, SCRANTON, PA., U. S. A.

Телефони: 342-0937 або 347-5649